АДОЛАТЛИ САЙЛОВЛАР – ДЕМОКРАТИЯ КЎЗГУСИ!

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

1999 йил 23 ноябр сешанба

Сотувда эркин нархда № 231 (2269)

ДЕПУТАТЛИК ЮКИ

Уни барча номзодлар ҳам тўлиқ ҳис этишаяптими?

Бугун сайловолди тадбирлари энг муҳим паллага кирди. Жойларда номзодлар билан учрашувлар, тарғибот-ташвиқот ишлари қизғин тус олган.

Оммавий ахборот воситалари Олий Мажлис депутатлигига номзод кўрсатган ҳар бир партиянинг, ҳокимият вакиллик органлари ва ташаббускор гуруҳлар номзодлари фаолиятини тенг асосда, холис ёритиш юзасидан Марказий сайлов комиссияси ҳузуридаги Келишув кенгаши қарори асосида иш олиб бормоқда.

Сайлов куни яқинлашгани сайин одамлар ўртасида бу муҳим сиёсий тадбирга қизиқиш кучаймоқда. Матбуотда, радио ва телевидениеда сиёсий партиялар ва ташаббускор гуруҳлар фаолияти, уларнинг ҳаракат дастури ҳамда сайлов ва унинг қонун-қоидалари тўғрисидаги баҳс-мунозараларга кенг ўрин берилаётир. Сайловларни қонунларда белгиланган талаблар даражасида ўтказиш, тарғибот жараёнида ошкораликни тўла таъминлаш мақсадида вилоят сайлов комиссиялари ҳузурида ташкил этилган матбуот марказлари ҳам қизғин фаолият кўрсатмоқда.

Орамизда ҳали-ҳануз депутатликни юқори мансаб, мартаба санаб унга эришишни мақсад қилган номзодлар йўқ эмас. Тўғри, киши халқининг назарига тушиб депутат этиб сайланиши бу – юксак обрў-эътибор. Лекин депутат бўлсанг, ошиғинг олчи бўлади, ҳар қандай текширувчидан холисан, дейдиган, турли суиистеъмолликлардан, манфаатпарастликдан ҳазар қилмайдиган, гаразли мақсади йўлида депутатлик ваколатидан қалқон сифатида фойдаланишни ният қилган кимсалар ҳам учраб туриши табиий. Бу тоифадагиларнинг айримлари ўз фаолиятидаги, бевосита ўзи масъул бўлган вазифадаги кўзбўямачиликларни яшириш илинжида ҳам депутатликка интилади.

Депутат муҳим қонунлар қабул қилинишида кенг миқёсда фикр юритиш қобилиятига эга бўлган зукко, билимли, салоҳиятли, маърифатли, қонунчилик моҳиятини чуқур англаши билан эл орасида обрў-эътибор қозонган шахс бўлиши керак. Бир сўз билан айтганда, депутат минг-минглаб сайловчиларнинг Парламентдаги вакилидир. Депутат Парламентда бугуннинг пешқадам сиёсатчиси даражасида қонун моҳиятини мустақил равишда чуқур таҳлил этиши лозим бўлади.

Шўро даврида кўп сайловларни кўрганмиз. Депутатликка номзод "юқори"нинг топшириғига асосан аввалдан белгиланарди. Номзодлар орасида оддий пахтакор, ишчи ёки соғувчи аёл ёки чўпон-чўлиқми бўлиши шарт эди. Сайловчи одатда бўлажак депутатнинг суратини кўрарди, холос, депутатликка номзод билан атиги бир ё икки марта номигагина учрашув ўтказиларди.

Бугун эса ҳар бир сайлов округида бир неча номзод рақобатга чиқаяпти. Номзодларни холис, тенглик асосида тарғибот қилиш чоралари кўрилди. Бугун ҳар бир партия етакчиси ўз платформасини эмин-эркин баён этиши учун радио ва телевидение дастурларидан, матбуот саҳифаларидан етарлича шарт-шароит яратиб берилди. Сайловлардаги бундай холислик ва ошкоралик, ҳатто 1994 йилги сайловларда ҳам кузатилмаган. Ундаги сайловларда атиги иккита сиёсий партия ва ҳокимият вакиллик органлари бир-бирига муқобил бўлса, бу сайловда эса бешта сиёсий партия, ҳокимият вакиллик органи ҳамда ташаббускор гуруҳлар, жами еттита манфаатдор томонлар ўзаро сиёсий кураш олиб бормоқдалар. Айниқса, Парламентдан кўпроқ ўрин эгаллаш учун партиялар ўртасида ўзаро кураш қизиб бораётганлиги биз қураётган ҳуқуқий-демократик давлатнинг асосий белгиларидан, дейиш мумкин.

Жойларда номзодларнинг тарғибот-ташвиқотлари ҳам кишиларда қизиқиш уйғотаяпти. Номзодларнинг дастурлари, ғоялари юзасидан баҳс-мунозаралар, муҳокамалар сайловчиларни бефарқ қолдирмаяпти. Яқинда Қашқадарёнинг узоқ қишлоғидан бир ҳамкасбимиз келди. Ўзаро суҳбатимиз бугуннинг сайловига бориб тақалди. У бу борадаги ҳаяжонини яширолмасди. "Ҳар бир учрашувда олти-етти номзод минбардан жой олаяпти. Дастурларини тингласанг, аввалги номзодларга сира ўхшамайди. Шундай пайтларда ўйлаб қоласан киши, маъқули қайси бири экан? Менимча, танлаш ҳам қийин бўлса керак!", дейди.

Маълумки, демократия талабига кўра бир ўринга бир неча номзод кўрсатилаяпти. Демак, ғалаба учун кураш осон кечмайди. Ўз навбатида бу сайловчилар зиммасига ҳам катта масъулият юклайди. Сайловчи ҳар бир номзод дастурини тинглаб, мушоҳада қилиб, диққат билан ўрганиб элга, юртга нафи тегадиган, энг кучли, муносиб номзодни танлай билиши керак.

Айни чоқда партиялар ва депутатликка номзодлар ҳам белгиланган қонун доирасида ҳаракат қилишлари зарур. Ўзбекистон Республикаси "Олий Мажлисига сайловлар тўғрисида"ги қонунининг 25-моддасида шундай дейилади:

"Партиялар ва депутатликка номзодларнинг дастурлари республиканинг суверенитети, яхлитлиги ва хавфсизлигига қарши қаратилган бўлмаслиги, халқнинг соғлиғи ва маънавиятига тажовуз қилмаслиги, унда уруш, миллий адоват, ирқий ва диний хусумат тарғиботи, конституциявий тузумни зўрлик билан ўзгартиришга, фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқлари ва эркинликларини камситувчи хатти-ҳаракатларга даъват бўлмаслиги керак".

Халқимизга хос, миллатимизга мос шарқона демократик сайлов маданияти қонун асосида мустаҳкамланганини кўриб, кўнглинг ёришади.

Баъзи мамлакатлар парламентларидаги сиёсий маданияти етук бўлмаган депутатларнинг муҳокамалар жараёнида ортиқча эҳтиросларга берилиши натижасида тўс-тўполон, дўқ-пўписа, даҳанаки жанг, ҳатто жиққамушт бўлиб ёқалашиш каби хунук ҳоллар ёдга тушади.

Бундай ҳолни демократияни пеш қилаётган айрим давлатлар парламенти сайловларида ва йиғилишларида кўриш кишини ўйга толдиради.

Ёруғ юз билан айтиш жоизки, биз бугун шарқона маданиятга, миллатимиз менталитетига хос демократик тамойилларга асосланган қонунларимизни яратдик, бугун улар ҳаётга татбиқ этилмоқда.

Юқорида қайд этилган моддада: ***"Ташвиқотнинг сайловчиларга бепул ёки имтиёзли шартларда товарлар бериш, хизматлар кўрсатиш (ахборот хизматлари бундан мустасно), шунингдек, пул маблағлари тўлаш билан қўшиб олиб борилиши тақиқланади"***, – дейилган жумлалар мавжуд.

Тўғриси, аввалги сайловларда номзодлар қишлоғу маҳаллаларни бирма-бир оралаб юришар, соддадил кишиларни ўзларига оғдириш илинжида қоп-қоп ваъдалар беришарди. Ёдимда. Каттакон давлат автокорхонаси хўжайини сайловолди учрашувида "йўлларингизни тузатиб, асфальтлаб бераман, шаҳарга автобус қўйдираман, қишлоғингизни газлаштириб бераман", деб ваъда берганди. Қишлоқдагилар чиппа-чин ишонишди. Кимсан, катта автобаза бошлиғи, қўли узун. Ахир, унга ишонмай бўладими? Сайловга саноқли кунлар қолганда бутун бошли корхона автобуслари икки-уч кун текинга йўловчиларни ташиганди.

«Хўш, давлат автобусларининг сарф-харажатлари кимнинг ҳисобидан қопланаяпти?», деб ҳеч ким сўрамаганди ўшанда. Бугунги сайловда эса бундай манфаатпарастлардан **ҚОНУН** сўрайди. Афсус, ўшанда унинг ўзи депутат масъулиятини ҳали тушуниб етмаганди. У депутат ҳам бўлганди, лекин ўша қишлоққа қайтиб бормаганди. Халқ ҳам қайтиб сўрамаганди. Қисқаси, хўжалик ҳисобидан яқинда ўша қишлоқ хонадонлари газлаштирилди, йўллари асфальтланди. Оқсоқоллар гурунгида уни ҳеч ким эсламади ҳам.

Бугун одамлар янгича фикрлаяпти, асосийси – бугун улар бефарқ, лоқайд эмас. Депутатликка муносиб салоҳиятли, зукко, билимдон, юксак онгли, маърифатпарвар, фидойи номзодни танлаш ҳақида ўйлашяпти. Зеро, миллат тақдири, юрт келажаги, фарзандларимиз бахту иқболи бугун биз сайлайдиган депутатларга боғлиқ бўлади. Энг муҳими – ана шуни англай олишимизда.

Зариф МИРЗАҚУЛОВ.

ИЗЛАГАН ИМКОН ТОПАДИ

Навоий ГРЭСи республикамиздаги йирик корхоналардан бири. Бу ерда иш ҳамжиҳатлик, уюшқоқлик билан ташкил этилгани боис режалар ортиғи билан уддаланмоқда. Жумладан, корхонада жорий йилнинг ўтган даврида 5 миллиард киловатт-соат электр энергияси ва 2 миллион гекакалория иссиқлик энергияси ишлаб чиқарилди. Бу Навоий шаҳрининг саноат корхоналари ва аҳолисини иссиқлик манбаи билан узлуксиз таъминлаш имконини бермоқда.

Яқинда бу ерда соатига 100 тонна дистилланган сув ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган йирик иншоотнинг фойдаланишга топширилганлигини меҳнат аҳлининг яна бир муваффақияти, дейиш мумкин.

СУРАТЛАРДА: Навоий ГРЭСининг умумий кўриниши; лабораторияда иш қизғин; корхона ишчиларининг бир гуруҳи ўзаро суҳбатлашмоқда.

С. ЗУФАРОВ (ЎзА) олган суратлар.

5 Декабр 1999 — 9 Январ 2000

САЙЛОВДА ФАОЛЛИК – АСЛ ВАТАНПАРВАРЛИКДИР

ЖИДДИЙ СИНОВ

Олий Мажлис ва халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларига сайловлар ҳақиқатан ҳам демократия синови бўлади. Урганч шаҳрида Марказий сайлов комиссияси ташаббуси билан уюштирилган семинар-кенгаш бўлажак сайловларга тайёргарлик кўриш ва уларни ўтказишнинг айрим ўзига хос жиҳатларига бағишланди. Унда Хоразм вилояти ҳамда Қорақалпоғистон Республикаси ҳудудидаги мамлакатнинг олий қонунчилик органи ва маҳаллий ҳокимлик органларига сайлов ўтказувчи округ ва участка сайлов комиссиялари раислари ва аъзолари қатнашди.

Марказий сайлов комиссияси раисининг ўринбосари А.Дўсчонов бошчилигида ўтган мазкур семинар-кенгашда сайлов ҳақидаги қонунчилик томонидан сайлов комиссиялари аъзоларига берилган барча ҳуқуқ ва ваколатлардан фойдаланиш зарурлиги таъкидланди. Бунинг учун сайловларга тайёргарликни фаоллаштириш, депутатликка номзодларнинг барчасига тенг шарт-шароит яратиш керак. Шунингдек, семинарда шу ҳол қайд этилдики, ўз номзодларини кўрсатган айрим сиёсий партиялар сайлов округларида ўз кузатувчиларини қонунда кўзда тутилган рўйхатдан ўтиш муддатини қўлдан бой берди.

Семинар иштирокчилари Марказий сайлов комиссияси ва Давлат тест маркази томонидан тайёрланган "Сайловлар ҳақидаги қонунларни биласизми?" деб номланган тест синовида иштирок этди. Натижалар шундан далолат бермоқдаки, Хоразм вилояти ва Қорақалпоғистон Республикасида сайловларга тайёргарлик мустаҳкам ҳуқуқий асосга таянган ҳолда олиб борилмоқда, округ ва участка сайлов комиссияларининг аъзолари сайловчиларнинг эркин, адолатли ва демократик асосда овоз бериши учун барча шарт-шароитларни яратишга қодир.

Т. ШАМАКОВ, ЎзА мухбири.

САЙЛОВЧИЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

Тошкент шаҳар Шайхонтоҳур туманидаги "Олмазор" маҳалласи маданий-маърифий Марказида 20-Шайхонтоҳур сайлов округидан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутатлигига номзодлар билан сайловчилар учрашуви бўлиб ўтди. Унда сайловлар тўғрисидаги қонунларга мувофиқ, депутатликка номзодларнинг ўз сайловолди дастурини баён этиши, ишончли вакилларнинг чиқишлари учун тенг шароит яратилди. Сайловчиларни қизиқтирган саволларга батафсил жавоб берилди.

(ЎзА)

МУНОЗАРА МАДАНИЯТИНИ ЎРГАНАЙЛИК

Биз демократик жамият қуриш сари сезиларли қадам ташлаяпмиз. Ижтимоий-сиёсий ҳаётни эркинлаштириш борасида бу нарса яққол кўзга ташланмоқда. Матбуотда, телевидение ва радиода бир масала атрофида турли фикрлар очиқ-ойдин айтилмоқда. Яккаҳокимлик мафкураси даврини кўрган биз – кекса ва ўрта авлод учун бу жуда-жуда қувонарли ҳолдир. Ана шу жараённи соғлом давом эттириш эндиликда энг муҳим вазифалардан бири деб биламан. Бунда оммавий ахборот воситаларининг роли, тутган ўрни бениҳоя катта. Тутқунликдан қутилган халқ – озод халқ озод фикр айта бошлади. Фикр танбаллигидан қутула бошлаганимиз сиёсий онг ўса бошлаганлигини кўрсатмоқда. Кишиларимиз эркин юртнинг эркин фуқароси бўлишга интилмоқдаки, буни ҳар тарафлама қўллаб-қувватламоқ лозим деб ўйлайман. Тайёр андозалардан воз кечаётганимиз, бир масалада икки, уч, ҳатто тўрт ва ўн хил фикр айтилаётганлиги – кишиларимиз ўзгариб бораётганлигини, улар фикри ўсиб, камол топаётганлигини кўрсатмоқда.

Касбим журналист бўлганлиги сабабли газеталардаги юқорида айтилган мавзудаги мақолаларни кузатиб бораяпман, телевидение кўрсатувларини ва радиони кўряпман, эшитяпман. Сўз эркинлиги, фикр эркинлиги шабадаларидан тўйиб-тўйиб нафас олаяпмиз. Бу жуда соз, жуда яхши!

Мақсад бир – мустақилликни мустаҳкамлаш, халқ хўжалигининг барча жабҳаларини юксалтириш ва шу йўл билан фуқаролар фаровонлигини ошириш, юрт бойлигини кўпайтириш, тинчлик ва барқарорликни таъминлаш. Ана шу мақсадга эришмоқ учун мамлакатимиздаги бешта партия ўз дастурларини эълон қилди. Менинг назаримда, бу дастурларда бир-биридан фарқланиш йўлида саъй-ҳаракатлар қилинди. Буни табриклаш керак. Майли, ҳар кимнинг ўз йўли, ўз ният-мақсади бўлсин. Илло-билло, олдимизда турган вазифаларни ҳал этиш йўлларини бошқалар ҳам бизнинг кўзимиз билан кўрсин, биз ўйлагандек фикрласин, ўзгача қарашда бўлганлар, юмшоқ қилиб айтганда, биздан эмас, деб баҳо бермаслик даркор назаримда. Энг муҳими, биз билан мунозара олиб бораётганларни, бизнинг фикримизга нисбатан озгина бўлса ҳам ўзгачароқ мулоҳазаларни билдираётган кишиларни сабр ва тоқат билан эшитишга интилсак, демоқчимиз. Борди-ю, бизга маъқул бўлмаган фикрлар айтилса унга нисбатан ўз муносабатимизни мантиқ кучи билан одоб доирасида билдирсак. Айтмоқчимизки, мунозара ва тортишувларда маданият бўлса, чегарадан чиқиб кетмасак, бир-биримизга ҳурматимизни унутмасак.

Ҳозир қандай бўлаяпти? Оммавий ахборот воситаларида ёритилаётган баҳс-мунозалар кишида ғалати таассурот туғдирмоқда. Сайловолди учрашувларида ҳам баъзан шунга ўхшаш ҳолатлар юз бермоқда. Гапираётган нотиқ ҳали сўзини эмас, балки жумлани тугалламасдан туриб, иккинчи бир жанобнинг сабри чидамайди, шартта унинг гапини бўлиб, ўз муносабатини бироз қизиққонлик билан билдиришга киришиб кетади. Аввал гапирган жаноб бу кишига эътироз билдиришга мажбур бўлади.

Майли, кимнинг фикри кимгадир маъқул тушмаётир, лекин бунинг учун унга зарда билан жавоб бериш дуруст эмас.

Ўзимизни тутишимиз, кишилар олдидаги масъулиятни унутмаслигимиз лозим.

Билмадим, ким қандай фикрда, лекин айрим оммавий ахборот воситаларида айтилаётган гапларнинг, мен – бир оқсоқол сифатида, маданий мунозарага умуман алоқаси йўқ, деб айтган бўлардим. Мана, ўзингиз адолат тарозига қўйиб хулоса чиқаринг.

«Ҳуши жойида бўлган одам ҳеч бир сиёсий партия ҳақида бундай тутуриқсиз гапни ёзмайди... **шунчалар думбуллик, калтафаҳмлик бўладими?..** Ҳай инсон, шунчалар ҳам... мижғов бўлишнинг нима кераги бор?.. нима қиласан **ғийбатчининг** гапини қилиб? Қанчалик **жириллаб** бақирма, сўзнинг тоши бўлмаса, эл ичида бақироқ деган ном орттириб, томоқнинг йиртилгани қолади».

Хуллас, шунга ўхшаган гаплар.

Ким ҳақ, ким ноҳақ – ҳакамлик қилиш ниятим йўқ. Жамиятимизда эса бошлаган сиёсий-ижтимоий эркинлик шабадаси туфайли хилма-хил фикрлар айтмоқлик даврига келдик. Худога ҳадсиз-ҳисобсиз ҳамду санолар бўлсин. Бошқача қилиб айтганда, фикрлашдаги хурофотни улоқтириб ташлаяпмиз, тараққиётга кишан ҳисобланган ана шу касофатдан қутиляпмиз, эркин нафас, эркин сўз нашидасини сураяпмиз.

Чет эллардаги мухолифларимиз Ўзбекистонда демократия етарли эмас, деб ўз вақтида жар солганларида, бунинг учун вақт керак, ҳаётнинг ўзи кўрсатади, кўпчилик одамларимиз демократия деб номланувчи неъматдан қандай фойдаланишга кўникма ҳосил қилмоқлари даркор, деб жавоб бергандик. Улар бу фикримизга ҳам, одатдагидек, эътироз билдиргандилар. Вақт – буюк ҳакам. Ҳозирги кунларимиз ҳақиқатдан ҳам бу нозик масалада кишиларимиз онгини тайёрлаш, шу йўлда учраган янглишишлардан тегишли сабоқлар чиқариш жуда-жуда зарурлигини кўрсатмоқда. Сайловларга тайёргарлик жараёнида баъзи жойларда маҳаллийчилик майлларига берилиш ҳоллари, ҳатто сайловга оид ҳужжатларни сохталаштириш каби демократияга мутлақо ёт, оддий инсонийликка ярашмайдиган ҳодисалар юз берди. Бу берилган эркинликларни суиистеъмол қилишдан бошқа нарса эмас.

Бўлажак сайловларда бешта сиёсий партия, ҳокимият вакиллик органлари ҳамда сайловчиларнинг ташаббускор гуруҳлари етакчилари иштирок этмоқда. Тортишувлар, баҳс-мунозара бўлиши табиий. Чунки бир мандатга беш-етти кишининг номзоди қўйилган. Уларнинг ҳар бири кўпроқ сайловчилар ўзлари учун овоз беришларини хоҳлайди. Буни тушуниш мумкин.

Биз бутунлай янги йўлга чиқдик. Жамиятимиз ўз тараққиётининг анча юқори поғонасига кўтарилмоқда. Ҳали биз бу йўлдан юриб ўрганмаганмиз. Илғор мамлакатларда демократиянинг ҳозирги ҳолатга келиши учун юз-икки юз йил вақт керак бўлган. Биз эса эндигина тўққиз ёшга қадам қўймоқдамиз. Айтмоқчиманки, юз бераётган камчиликлардан аюҳаннос солмаслик лозим. Шундай бўлишини ҳам табиий деб тушунмоқ даркор.

Демократия дегани – бу эркин фикр айтиш, айни пайтда ана шу айтган гапи учун масъул эканлигини бутун борлиғи билан ҳис этиш демакдир. Ҳуқуқ берилади, айни пайтда киши зиммасига мажбурият ҳам юкланади. Демократияни фақат шундай тушунмоқ зарур, чамамда. Мен кимдир қандай фикрни айтаётганлигига қарши эмасман. Гап фикрни ифода этиш услуби, аниқроғи, баҳслашиш маданияти ҳақида бормоқда. Ниятим шуки, бир-биримизни тоқат билан эшитиш ва тушунишга интилайлик.

«Сайловларга тайёргарлик пайтида баъзи номаъқул ишларга берилиш, носоғлом кураш авж олишига асло йўл қўйиб бўлмайди, – деб таъкидлаган эди Юртбошимиз. – Асоссиз равишда бир-бирининг обрўйини тўкиш, ҳақоратлаш, андишасизлик, ҳар хил бемаъни «ўйин»лар уюштириш сингари ноxуш ҳолларга йўл қўйилмаслиги зарур».

Олдимизда жуда катта вазифалар турган бир пайтда ўринсиз тортишувларга берилиб кетиш, бунда ўзбек миллатига хос бўлмаган андишасизлик қилиш ножоиз бўлур эди. Парламентимизга энг фидойи, халқ учун, Ватан учун куюб-пишиб ишлайдиган, юксак салоҳиятли кишиларни сайлайлик. Зеро, мамлакатимиз Парламенти – юртимизнинг юзидир.

Исмоил СУЛАЙМОНОВ, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими.

ШУ СОНГА ХАБАР

ЯНА БИР ҚЎШМА КОРХОНА

«Нексия», «Дамас», «Тико» автомобиллари учун бутловчи қисмлар ишлаб чиқарадиган қўшма корхоналар сони яна биттага ортди. Хонободда Жанубий Корея билан ҳамкорликда «ЎзКОДЖИ» қўшма корхонаси ташкил этилди. Жамоа аҳли келаси йилнинг ўзида автомобилсозларга камида 80 мингта электр узатиш жамламаси етказиб беришмоқчи.

Ўз мухбиримиз.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ АХБОРОТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1999 йил 23 ноябрдан бошлаб ҳисоб ва божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:/*

1 Австралия доллари	88,39	10 Люксембург франки	35,40
1 Австрия шиллинги	10,38	1 Малайзия ринггити	36,45
1 Англия фунт стерлинги	224,08	1 Германия маркаси	73,01
10 Бельгия франки	35,40	1 Польша злотийси	32,84
1 Голландия гульдени	64,80	1 СДР	190,51
10 Греция драхмаси	4,35	1000 Туркия лираси	0,28
1 Дания кронаси	19,20	1 Финляндия маркаси	24,02
1 БАА дирхами	37,71	1 Франция франки	21,77
1 АҚШ доллари	138,50	1 Швейцария франки	89,10
1 Миср фунти	40,56	1 ЕВРО	142,79
10 Испания песети	8,58	10 Жанубий Корея вони	1,18
100 Италия лираси	7,37	10 Япония иенаси	13,08
1 Канада доллари	94,5	1 Россия рубли	5,25
1 Хитой юани	16,73	1 Украина гривнаси	29,77

**/ Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.*

МАЪНАВИЙ БОЙЛИКНИНГ БАҲОСИ ЙЎҚ!

ЎҚИБ ҲАМ, УҚИБ ҲАМ БОРАМИЗ

«ХАЛҚ СЎЗИ» СИЗНИНГ ГАЗЕТАНГИЗ!

Ҳазорасп туманидаги «Дўстлик» жамоа хўжалиги бу йил пилла, буғдой, пахта, шоли тайёрлаш бўйича шартнома режаларини пешқадамлар қаторида уддалади. Дастлабки ҳисоб-китоблар ҳам хўжалик йилни камида 175 миллион сўм даромад билан якунлашидан дарак беради. Шундан соф фойда 25 миллион сўмга етиши мўлжалланмоқда.

«Дўстлик» 1998 йилнинг бошида санацияга тушган эди. Хўжалик икки йил давомида қаддини кўтарди, санациядан муваффақиятли чиқиши муқаррарлиги аён бўлиб қолди. Шу сабабли бўлса керак, хўжаликнинг ташқи бошқарувчиси Йўлдош Матсаидов бу ҳақда хотиржамлик ва ишонч билан сўз юритади. Яқинда у билан «Халқ сўзи» газетаси хусусида суҳбатлашдик.

– Газетасиз кун ўтмайди. Айниқса, «Халқ сўзи»сиз. Уни ўқиб ҳам, уқиб ҳам борамиз. Президентимизнинг, ҳукуматимизнинг фармон ва қарорлари, дастуриламал ҳужжатлари билан танишиб, олдимизда турган вазифаларни белгилаб оламиз.

Сайловлар тўғрисидаги мақолалар ва бошқа чиқишлар, шунингдек, қишлоқ ҳаёти ҳам газетада кенг ёритилаётганлиги бизга маъқул.

ОБУНА-2000

Жамоа хўжалигимиз фаолларидан 25 киши «Халқ сўзи»га обуна бўлдик. Ҳали унга обуна бўламан деганлар кўпчилик.

Ташқи бошқарувчининг сўзларини хўжаликнинг бош иқтисодчиси Жуманазар Исмоилов тўлдирди:

– Биз режаларимизни ошириб уддаладик. Масалан, 664 тонна ўрнига 829 тонна буғдой тайёрладик. Пахтамиз ҳам бир юз тўрт фоиздан ортди. Шоли 11 тонна, пилла ҳам анча зиёд бўлди. Буни айтаётганимнинг сабаби, қўлимиз узайди. Шу йил 3 километр йўлларимиз асфальтланганлиги, 2 км. узунликда газ қувурлари ётқизилганлиги, ичимлик суви таъминоти яхшиланганлиги шунга далил эмасми? Қолаверса, бу йил қишлоғимизда маънавият ва маърифат маркази иш бошлади.

Хўжалик аҳли бугунги кунда кузги-қишки ишларни жадаллаштириш тадбирларини кўрмоқда. Улар келгуси йил ўз муваффақиятларини мустаҳкамлаш ниятидалар. Бунда «Халқ сўзи» газетаси уларга яқин мададкор бўлишига ишонадилар.

Сотим АВАЗ, «Халқ сўзи» мухбири.

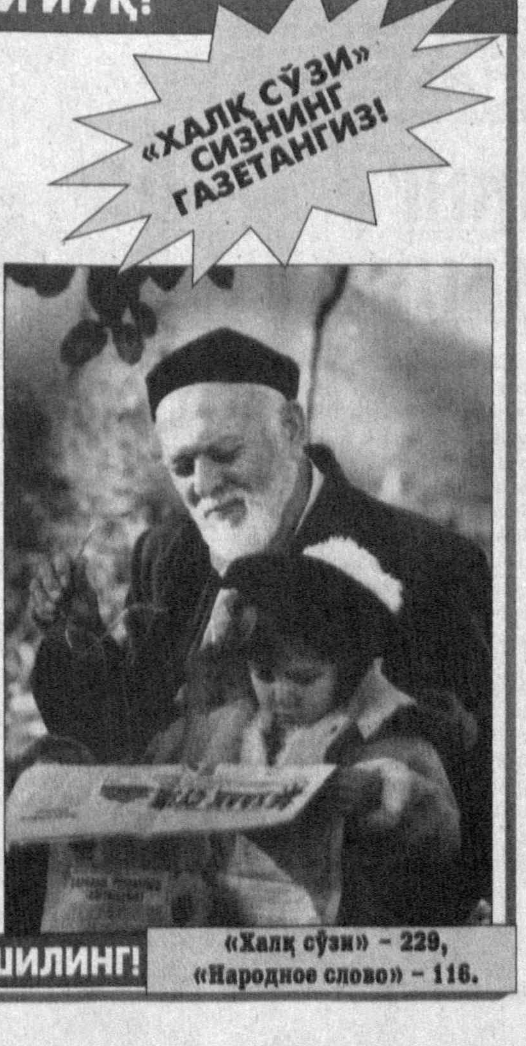

КЕЛГУСИ ЙИЛ УЧУН ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА, ШОШИЛИНГ!

«Халқ сўзи» – 229, «Народное слово» – 116.

ОЗОД ВА ОБОД КЕЛАЖАК УЧУН ОВОЗ БЕРАЙЛИК!

Шуҳрат БЕГМАТОВ,
Қашқадарё вилояти ҳокими

Вилоятдаги мавжуд сиёсий партиялар қаторида ҳокимият вакиллик органлари ҳам Олий Мажлисга 19 нафар, вилоят Кенгашига 57 нафар номзод кўрсатди. Бу номзодлар ўзларининг меҳнати, ишбилармонлиги, ташаббускорлиги билан халқимиз ўртасида ҳурмат қозонган, вилоятимиз равнақига катта ҳисса қўшаётган кишилардир.

Биз депутатликка номзодлар кўрсатишда уларнинг фақат шахсий фазилатларини ҳисобга олганимиз йўқ. Номзодларимизнинг ислоҳотлар моҳиятини нечоғлик идрок этишини, халқ хўжалиги олдида турган вазифаларни, муаммоларни ҳал этишга қодирлигини, ҳаётий тажрибасини асосий мезон деб билдик. Чунки ҳозирги бозор шароитидаги муаммолар, халқ турмуш шароитини яхшилаш, иқтисодий соҳани ривожлантиришга оид вазифалар бошқа сиёсий партияларга қараганда ҳокимият вакиллик органларига кўпроқ маълум. Ҳокимият вакиллик органларининг сайловолди дастури ана шундан келиб чиқади.

Вилоят ҳокимият вакиллик органларидан Олий Мажлис депутатлигига номзодлар, агар халқ ишонч билдириб сайласа, Парламентдаги ўз фракцияларида, Олий Мажлиснинг турли қўмиталарида бир қатор масалалар бўйича дастурлар, қарорлар ва қонунлар қабул қилиш ташаббуси билан чиқадилар, бошқаларнинг бундай ташаббусларини қўллаб-қувватлайдилар ёки ҳукуматга таклифлар билан чиқадилар. Жумладан, мамлакатда демократияни янада ривожлантириш ва ҳуқуқий-фуқаровий жамиятни шакллантириш соҳасида иш олиб борилади. Ахир ўзини ўзи бошқариш органлари ҳуқуқлари янада кенгайтирилса, қишлоқ фуқаролар йиғинларининг ўз ҳудудидаги иқтисодий ва ижтимоий масалаларни ҳал қилишдаги иштироки кучайтирилса, бу кони фойда-ку.

Вакиллик органлари фаолиятини такомиллаштириш лозим, деб ҳисоблаймиз. Давлат идоралари, хўжалик органлари, жамоат ташкилотлари ўртасидаги муносабатлар аниқ ҳуқуқий меъёрлар билан тартибга солиниши керак. Шу мақсадда халқ депутатлари туман, шаҳар, вилоят Кенгашлари ва ҳокимликлари бўйича алоҳида қонун қабул қилиш зарурати бор. Шунингдек, жамоат ва нодавлат ташкилотларининг ижтимоий ва сиёсий ҳаётни эркинлаштиришда қандай ҳуқуққа эгалигини аниқ белгилаб қўйиш керак. Шунда кимнинг нима қилиши кераклиги аниқ бўлади.

Молия-кредит ва солиқ тизимини такомиллаштиришни ҳаётнинг ўзи тақозо этмоқда. Банклар фаолиятига ҳам янгича қарашлардан келиб чиқиб баҳо бериш зарур. Чунки кўп нарса шунга боғлиқ бўлиб қолаяпти. Солиқ турларини ихчамлаштиришга эҳтиёж сезилди, деб ўйлаймиз. Шунингдек, хўжалик юритувчи субъектларнинг даромадларидан муайян қисмини, улар бюджет билан ҳисоб-китоб қилганларидан сўнг, мажбурий тарзда айланма маблағ воситалари сифатида уларнинг ихтиёрларида қолдириш қонун йўли билан белгилаб қўйилса мақсадга мувофиқ бўларди.

Вилоятимизда ер ости қазилма бойликлари кўп. Уларни ўзлаштириш ва самарали фойдаланиш мақсадида қазиб оладиган, қайта ишлайдиган, тайёр маҳсулот чиқарадиган янги корхоналар тизимини барпо этиш, ишлаб чиқарувчи кучларни оқилона жойлаштиришга қаратилган республика ҳукуматининг инвестиция дастурини қабул қилишга эришсак, айни муддао бўларди. Шунда вилоятимиз иқтисодий салоҳияти кескин ошарди.

Баҳористон, Усмон Юсупов, Қамаши, Касби, Чироқчи, айниқса, унинг Кўкдала қисми, Деҳқонобод туманларида қайта ишлаш корхоналари тизимини яратиш, умуман вилоятнинг қишлоқ жойларида ўрта ва кичик корхоналар тармоғини кенгайтириш, Қарши, Шаҳрисабз, Китоб, Яккабоғ, Косон шаҳарлари ва туманларида замонавий юксак технологияларга асосланган ишлаб чиқариш қувватларини барпо этиш, Деҳқонободда калий заводи қурилишини бошлаш ва туғаллаш ҳаракатида бўлаяпмиз.

Ғузор-Бойсун-Қумқўрғон темир йўли ўтадиган ҳудудларда ишлаб чиқариш ва ижтимоий объектлар мажмуаси бўйича алоҳида дастур ишлаб чиқиш, унинг инвестиция манбаларини аниқлаш устида иш олиб бораяпмиз.

Хусусий инвестиция фаолиятини кенгайтириш, хусусий инвесторларга имтиёзлар яратишни ҳам эътибордан четда қолдираётганимиз йўқ. Қишлоқда турли хил мулкчилик шакллари ривожлантирилади. Деҳқон хўжаликларига ерни ижарага беришнинг ташкилий тизими, ҳуқуқий асослари такомиллаштирилади. Қишлоқларни газлаштириш ва аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлашни яхшилаш борасида қилинаётган ишлар давом эттирилади.

Қишлоқда бозор инфраструктурасини шакллантириш ва ривожлантириш бўйича ҳаракатдаги дастур бажарилгач, 2001-2005 йиллар ва истиқболда 2015 йилларга мўлжалланган янги дастур қабул қилинади. Қишлоққа саноатни киритишнинг аниқ манзили инвестиция дастури тузилади.

Ердан унумли фойдаланиш, ҳосилдорликни муттасил ошириб бориш, экинзорлар ва экинлар структурасини такомиллаштириш, алмашлаб экишни кенг жорий қилиш, уруғчилик ва селекция ишларини тубдан яхшилаш, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришига янги илғор технологияларни жорий қилиш доимий эътиборда бўлади. Айниқса, ерларнинг мелиоратив ҳолатини тубдан яхшилаш бўйича аниқ дастур ишлаб чиқилади. Қарши чўлига Амударёдан сув олиб берадиган насос станцияларини капитал қайта таъмирлаш чоралари кўрилади.

Қишлоқ хўжалигига киритиладиган давлат инвестициялари ҳажмини оширишга, хўжаликлар ва МТПларнинг янги техника билан яхшироқ таъминланишига эришиш учун махсус давлат дастури қабул қилинишига эришолсак, мақсадга мувофиқ бўларди.

Ўрта синфни шакллантириш, унинг жамиятдаги салмоғини ошириш, кичик ва ўрта тадбиркорликни ривожлантириш, аҳоли ўртасида ҲЖларнинг эркин сотиладиган акциялари ҳажмини кўпайтириш, юксак малакали меҳнатга тўланадиган ҳақни (ойлик маошларни) кўтаришга эришишни ўз олдимизга мақсад қилиб қўйганмиз.

Кадрлар тайёрлаш миллий дастурини ҳаётга тўла татбиқ этиш, касб-ҳунар коллежлари ва академик лицейлар тизимини тўла шакллантириш учун ҳамма имкониятни ишга соламиз.

Янги иш ўринлари яратиш, ишсизликни кескин камайтириш бўйича бундан кейин ҳам фаол ҳаракат қиламиз. Аҳолининг кам таъминланган қисмини ижтимоий муҳофаза қилишни давом эттирамиз.

Оналик ва болаликни муҳофаза қилиш янада такомиллаштирилади.

Соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилиш борасидаги ишларни сусайтирмаймиз. Маданият соҳаси давлат томонидан янада кенгроқ қўллаб-қувватланиши зарур, деб ҳисоблаймиз.

Жисмоний маданият ва оммавий спортни ривожлантириш, соғлом турмуш тарзини қарор топтиришга эришиш учун интилаверамиз.

Жиноятчиликка, гиёҳвандликка қарши курашни кучайтириш, халқаро терроризм ва диний экстремизм хуружларидан аҳолини ҳимоя қилиш, чегаралар дахлсизлигини таъминлаш бўйича давлат дастури қабул қилинса айни муддао бўларди, деб ўйлаймиз.

Қарши ва Шаҳрисабз шаҳарларининг 2700 йиллик тўйини нишонлаш тараддудидамиз. Бу шаҳарларнинг ЮНЕСКО рўйхатига киритилиши учун ҳаракат қиламиз.

Албатта, юқорида тилга олинган масалалардан ташқари шуғулланишимиз лозим бўлган ва эътиборимизда турган соҳалар жуда кўп. Уларни асло назардан қочирмаймиз. Халқимизнинг турмуш даражасини юксалтириш, Қашқадарё воҳасини иқтисодий-ижтимоий жиҳатдан равнақ топтириш билан боғлиқ масалалар вилоят ҳокимият вакиллик органларидан депутатликка кўрсатилган номзодлар сайловолди ҳаракат дастурининг асосий йўналишлари ва мақсадини ташкил этади. Бизнинг асосий мақсадимиз миллатлараро тотувлик, тараққиётга эришиш, ҳар бир хонадонда тинчлик, осойишталикни сақлаш, мўл-кўлчиликни таъминлашдир.

Тимур КАМОЛОВ,
Қорақалпоғистон Жўқорғи Кенгеси Раиси

Мустақил мамлакатимиз, шу жумладан, унинг ажралмас қисми ҳисобланган Қорақалпоғистон Республикаси бахтимиз ҳамда барқарорлигимизни, истиқболимизнинг ойдинлигини кафолатлаб берадиган муҳим сиёсий мавсум ҳавоси билан нафас олмоқда. Барча жойда бўлгани каби республикамиз меҳнаткашлари ҳам тобора яқинлашаётган Олий Мажлис, Жўқорғи Кенгес ва халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларга бўладиган сайловларга қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар. Келгуси йилнинг 9 январ куни Ўзбекистон Республикаси Президентлигига бўладиган сайлов тараддуди эса фуқароларни буюк мақсадлар йўлида янада жипслаштирмоқда, уларнинг сиёсий фаоллигини оширмоқда, истиқлолимизни кўз қорачиғидек асрашга ундамоқда.

Аввалги сайловлардан буён ўтган 5 йил Қорақалпоғистон Республикаси учун ҳам муҳим ижтимоий-иқтисодий, маънавий ўзгаришлар даври бўлди. Мулкни давлат тасарруфидан чиқариш, хусусийлаштириш жараёни жадаллаштирилди, иқтисодий қадриятлар чуқурлаштирилди, бозор муносабатлари ҳамда мулкдорлар синфини шакллантириш борасида дастлабки қадамлар қўйилди. Шу кунгача 2500 тадан кўпроқ корхоналар давлат тасарруфидан чиқарилди. Ҳозирги кунда 278 та ҳиссадорлик жамиятлари, 3981 та кичик, 307 та хусусий корхоналар, 1619 та деҳқон ҳамда фермер хўжаликлари фаолият кўрсатмоқда. Мулкий пай асосида иш бошлаган 36 ширкат хўжалигининг сони йил охиригача 73 тага етказилади. Қимматбаҳо қоғозлар бозори ҳам шаклланмоқда. Шу йилнинг биринчи чорагида хусусийлаштирилган корхоналарнинг 8,7 миллион сўмлик акциялари, 4,2 миллион сўмлик кўчмас мулк сотилди. Айни пайтда бу йўналишдаги ишларимизни янада жонлантиришимиз кераклигини ҳис қилиб турибмиз.

Ўтган йиларда Қорақалпоғистон саноати бир қадар юксалди. Хориж сармоялари асосида барпо этилган «Катекс», «Элтекс» қўшма корхоналари, Хўжайли шиша заводи қувватларидан тўлароқ фойдаланиш имкониятлари изланмоқда. Бундан ташқари Нукус спирт корхонаси, Италия ускуналари билан жиҳозланган мармар заводи, Германия технологияси асосидаги ун ишлаб чиқариш нуқталари рақобатбардош маҳсулот бермоқда.

Қорақалпоғистон иқтисодиётининг шоҳ томири ҳисобланган қишлоқ хўжалигида ҳам ўсиш, ўзгариш аломатлари кўзга ташланмоқда. Давлатга ғалла сотиш режасини бажардик. Ҳозирнинг ўзида ўтган йилга нисбатан 50 минг тонна кўп пахта, 10 минг тонна шоли сотдик. Бизда етиштириладиган пахта толаси жаҳон бозорида муносиб баҳосини олмоқда. 1997 йили 2 та корхонамиз жўнатган тола Испанияда, 1998 йилда 7 та корхонамиз толаси Мексикада Халқаро олтин соврин олган бўлса, куни кеча «Беруний пахта тозалаш заводи» ҳиссадорлик жамиятининг маҳсулоти Испанияда Халқаро платина соврини билан тақдирланди. Қишлоқ хўжалиги соҳасида юзага келган қолоқликни тезроқ бартараф этиш чораларини кўрмоқдамиз.

Иқтисодиётдаги ўзгаришлар аҳоли турмушида ўз аксини топмоқда. Айни кунда Қорақалпоғистон аҳолисининг 86 фоизи табиий газ билан таъминланган. Қўнғирот, Элликқалъа туманларида бу иш ниҳоясига етмоқда. 60 фоиз аҳоли сифатли ичимлик сувидан баҳраманд. Экологик вазиятни юмшатиш, фуқаролар саломатлигини мустаҳкамлаш борасидаги ишлар яхшиланмоқда. Нукусда оналар ва болалар шифохонаси фойдаланишга топширилди. Қишлоқ жойларда 39 та врачлик пункти очилди. Таъсис этилган 2 та академик лицейда келажагимиз эгалари фан сирларини эгалламоқдалар. 2005 йилга бориб уларнинг сони 11 тага, касб-ҳунар коллежлари 114 тага етказилади.

Маънавият-маърифатни юксалтириш ҳаётимизнинг бош мазмунига айланиб бормоқда. Бердақ таваллудининг 170 йиллиги, «Қирққиз» эпосига бағишланган анжуманлар, улуғ бобокалонимиз Абу Райҳон Беруний рамзий ҳокининг киндик қони томган заминга келтирилиши, И. Савицкий номидаги Санъат музейи экспонатларининг Франция ва Германияда шуҳрат қозониши, илк қорақалпоқ опера ва балетининг саҳналаштирилиши фикримизга далил бўла олади.

Ҳисобот даврида Қорақалпоғистон Парламенти ҳам самарали фаолият кўрсатди. 5 йил давомида Жўқорғи Кенгес 39 та янги қонун қабул қилди, 21 та қонуннинг янги таҳририни тасдиқдан ўтказди, 33 та мавжуд қонунга қўшимча ҳамда ўзгартишлар киритди. Шу даврда Жўқорғи Кенгес Раёсатининг 42 та, Жўқорғи Кенгес қўмиталарининг 190 та мажлислари ўтказилди. Қорақалпоғистондан сайланган 14 депутат Олий Мажлис ишида фаол қатнашди.

Қорақалпоғистон халқи эртанги кунга катта ишонч билан қарамоқда. Марказий Осиёда ягона Қўнғирот сода заводи, элимизни тўғридан-тўғри мамлакат пойтахти билан боғлайдиган магистрал темир йўли турмушимизни тубдан ўзгартиришига шак-шубҳа йўқ. Буларнинг бари истиқлол шарофати, ҳурматли Президентимиз Ислом Каримовнинг Қорақалпоғистонга кўрсатаётган катта эътибори, ғамхўрлиги самарасидир.

Шу боис ҳам сайловларга тараддуд мустақилликка, демократияга, ёрқин келажагимизга ишонч тантанасига айланмоқда. Қорақалпоғистонда жойлашган Олий Мажлисга сайлов ўтказувчи 14 округдан 92 нафар номзод, Жўқорғи Кенгесга сайлов ўтказувчи 86 округдан 267 нафар номзод кўрсатилди. Сайловолди ташвиқоти қизғин тусга кирмоқда, барча номзодларга тенг шарт-шароитлар яратиб берилмоқда. Халқимиз бир ҳақиқатни аллақачон англаб етган: бўлажак сайловлар мамлакатимизда ҳукм сураётган осойишталик, барқарорлик, миллатлараро дўстлик, Юртбошимиз белгилаб берган беш тамойил асосида демократиянинг ёрқин намойишига айланади. Биз 5 декабр куни элимизнинг энг муносиб фарзандлари учун овоз берамиз!

Шу кунларда юртимиздаги қайси бир сайлов округига борманг, у ерда қизғин иш жараёни кетаётганига гувоҳ бўласиз. Сайловга оид адабиётлар билан сайловчиларни таништириш дейсизми, номзодлар билан сайловчиларнинг учрашувларини уюштириш дейсизми, барча-барчаси сайлов округи аъзолари зиммасида. Олий Мажлисга сайлов ўтказувчи 164-Бўка сайлов округидаги ишлар ҳам ана шундай руҳда олиб борилмоқда.

СУРАТДА: ушбу сайлов округи раиси Жўра Дўсматов сайловчилар даврасида.

Даврон АҲМАД олган сурат.

КОНСТИТУЦИЯ ЯРАТГАН ИМКОНИЯТ

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 7-моддасида: «Халқ давлат ҳокимиятининг бирдан-бир манбаидир», дея белгилаб қўйилган. Ушбу демократик тамойил даставвал шунда намоён бўладики, барча бўғин ҳокимият органлари бевосита халқ томонидан сайлаб қўйилади. Улар ўз ваколатларини халқдан оладилар. Бинобарин, ҳокимият органларига бўладиган сайловлар халқнинг эркин хоҳиш-иродасини ифода этади. Сайловлар орқали халқ ўзининг номидан ҳокимиятни амалга ошириш учун мухтор вакилларини белгилаб олади.

Бўлажак сайловлар мустақил юртимиз ҳаётида муҳим сиёсий, ижтимоий воқеа, жамиятимизни демократлаштириш йўлида катта қадам, миллий давлатчилигимизни ривожлантиришда муайян босқич бўлиши, шубҳасиз. Президентимиз таъкидлаганидек, сайлов бизнинг мустақиллик даврида демократия бобида орттирган тажрибаларимизни, демократик тамойиллар ҳаётимизга қанчалик кириб бораётганини, аҳолимизнинг сиёсий савияси нечоғлик юксалганини бутун дунёга яна бир бор кўрсатадиган имконият ва синов бўлади.

Давлатимизнинг Конституцияси сайловларнинг демократик негизларини мустаҳкамлаш билан бирга улар натижасида таркиб топадиган ҳокимият органларининг ҳуқуқий мақоми ва ваколатларининг асосларини ҳам белгилаб берган. Олий Мажлис — республика Парламенти, давлатимизнинг олий вакиллик органи бўлиб, қонун чиқарувчи ҳокимиятни амалга оширади. У ҳудудий сайлов округлари бўйича кўп партиялилик асосида беш йил муддатга сайланган 250 депутатдан иборат таркибда ташкил топади. Ўзбекистон Республикасининг Олий Мажлиси мамлакатимиз ва халқимиз ҳаётининг энг муҳим масалаларини муҳокама қилади, улар юзасидан қонунлар ва бошқа ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилади. У Ўзбекистон халқи номидан иш олиб борадиган органдир.

Юртбошимиз мустақил мамлакатимиз биринчи Парламентининг фаолиятига юксак баҳо бериб, «Олий Мажлиснинг беш йил давомидаги фаолияти, амалга оширган тадбирлари ва халқаро майдонда тобора ошиб бораётган обрў-эътиборини, аввалaмбор, Ўзбекистонда демократик давлатларга хос парламентаризм шаклланиб бораётганининг тасдиғи деб биламан», — дея алоҳида таъкидлаган эди.

Чиндан ҳам, Олий Мажлис томонидан қабул қилинган қонунлар ва бошқа ҳужжатлар тўлиғича истиқлолимизни мустаҳкамлаш, юртимизда бозор муносабатларини шакллантириш, демократик фуқаролик жамияти ва ҳуқуқий давлатни барпо этиш, халқимиз фаровонлигини таъминлашга хизмат қилади.

Янги асрнинг остонаси ҳисобланган 2000 йил республикамизда Президент сайлови билан бошланади. Президентлик мустақил мамлакатимизда энг олий мартабали лавозим. Конституцияда белгиланишича, республиканинг давлат ва ижро этувчи ҳокимияти бошлиғидир. Ўзбекистон Республикаси Президенти айни вақтда ҳукуматнинг — Вазирлар Маҳкамасининг Раиси ҳам ҳисобланади. Президент умумхалқ томонидан сайланиб, мамлакат ичкарисида ва халқаро муносабатларда Ўзбекистон Республикаси номидан иш кўради. Президент республиканинг Конституцияси ва Қонунлари, фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларининг кафолати бўлиб хизмат қилади.

Мамлакатимизнинг мустақилликка эришуви ва ундан кейинги йилларда қўлга киритилган улкан ютуқлари Юртбошимиз Ислом Каримовнинг номи билан бевосита боғлиқ эканлигини эндиликда бутун жаҳон тан олмоқда. Йўлбошчимизнинг саъй-ҳаракатлари туфайли мамлакатимизда осойишталик, ижтимоий тотувлик барқарор эканлиги бунинг яққол намойишидир.

Давлатимиз раҳбари ҳокимият органларининг фаолиятини такомиллаштириш, улар фаолиятига демократик институтларни жорий қилиш борасида ҳам кўп ишларни амалга ошириб келмоқда. Президентимиз Олий Мажлиснинг барча сессиялари ишида шахсан фаол иштирок этиб, дастурий нутқлари билан чиқди, мамлакатимизнинг кўпгина қонун ҳужжатларини тайёрлаш ва қабул қилиш ташаббускори бўлди. Ўзбекистон Республикаси Президентининг кейинги вақтларда халқ депутатлари вилоят Кенгашларидаги нутқлари маҳаллий давлат ҳокимияти органлари ишини яхшилашда муҳим аҳамиятга эга бўлди.

Давлат ҳокимияти тизимида маҳаллий вакиллик органлари — вилоятлар, туманлар ва шаҳарлар халқ депутатлари Кенгашларининг ваколатлари Конституцияда аниқ-равшан белгилаб қўйилган. Ҳокимиятнинг ушбу бўғини халққа энг яқин, унинг кундалик ташвиши ва эҳтиёжларидан хабардор бўлиб турадиган органлардир. Жойлардаги иқтисодий, ижтимоий-маданий ҳаёт, сиёсий муҳит кўп жиҳатдан маҳаллий ҳокимият органларининг фаолиятига боғлиқ. Шу боис ҳам бу идоралар таркибини шакллантириш, уларга депутатликка номзодлар танлаш ва овоз бериш ишига ўта масъулият билан ёндашиш лозим бўлади.

Мамлакатимиз давлат ҳокимият органларига навбатдаги сайловлар арафасида турибди. Бу сайловларнинг муҳим хусусиятларидан бири шундаки, эндиликда уларни тайёрлаш ва ўтказишда фуқароларнинг бевосита иштирок этишлари учун имкониятлар анча кенгайди, уларнинг ташаббускорлиги учун янги кафолатлар яратилди. Сайловолди ишлари ва сайловларни ўтказиш тўлиғича жамоатчилик вакилларидан иборат комиссиялар томонидан амалга оширилади.

Сайловларга тайёргарликнинг барча босқич тадбирларида, шунингдек сайлов куни овоз бериш хоналарида ва овозларни санаб чиқишда сиёсий партиялардан, ҳокимият вакиллик органларидан кузатувчилар, матбуот, телевидение ва радио вакиллари, бошқа давлатлар, халқаро ташкилотлар ва ҳаракатлардан кузатувчилар қатнашишлари мумкин.

Эндиликда давлат ҳокимияти вакиллик органлари депутатлигига номзодлар сиёсий партиялар ва ҳокимият органлари билан бир қаторда фуқароларнинг ташаббускор гуруҳлари томонидан ҳам кўрсатилмоқда. Эътиборли жиҳати, бу янги қоида халқаро талабларга мос бўлиб, Европада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик Ташкилоти ҳужжатларида баён этилган тамойилларга ҳам тўла жавоб беради. Бу ҳол демократиянинг муҳим кўриниши бўлиб, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, жамоат ташкилотларининг ҳуқуқи ва ролини янада оширади, сайловчиларнинг ташаббускорлиги учун кенг имкониятлар яратади. Матбуотда хабар қилинишича, Олий Мажлис депутатлигига мустақил номзодлар кўрсатиш учун 260 дан ортиқ сайловчилар ташаббускор гуруҳларининг тузилганлиги фуқароларимизнинг сиёсий фаоллиги ошиб бораётганлигидан дарак беради. Табиийки, бундай вазиятда депутатликка номзодлар сони кўпаяди, сайловларнинг муқобиллиги кучаяди. Баъзи сайлов округларидан Олий Мажлис депутатлигига 7 нафаргача номзодлар кўрсатилгани фикримиз исботидир.

Шу билан бирга, кўп партиявийликка асосланган муқобил сайловларнинг ўзига хос хусусиятлари ва айрим муаммолари ҳам мавжуд. Муқобил сайловларни ташкил қилиш ва ўтказиш борасида энди тажриба тўплаётган бизнинг мамлакатимиз учун бу муаммоларнинг аҳамияти, айниқса, каттадир.

Сайловларда қатнашаётган партиялар, сиёсий кучлар ҳар қандай йўл билан бўлса ҳам ҳокимият учун талашишни мақсад қилиб олмасдан, пухта асосланган маълум бир ғояга эга бўлиши, ўз дастурини қонун асосида, ҳалол кураш йўли билан амалга оширишга ҳаракат қилиши, кенг жамоатчиликни ўз ғоясига қизиқтира олиши, аввалaмбор, миллий манфаатларимизга хизмат қиладиган ғояларнинг амалий кучга айланиши учун кураш олиб бориши даркор. Президентимиз таъкидлаганидек, урапурачилик, яшасинчилик кайфияти орқасида, минбарбозлигу митингбозлик, турли хил ҳавойи бақириқ-чақириқлар билан бирор туп дарахт кўкариб ёки бирорта иморат битиб қолмайди.

Янги тамойилларга асосланган ҳозирги сайловларда ҳар бир сайловчи учун ўз бурчини шўролар давридаги каби сайлов бюллетенларини оила-оила бўлиб қутига ташлашдан иборат деб билмай, бу жараёнга онгли равишда ёндашадиган, ўз овози жамият ва давлат ҳаёти учун, келажак учун аҳамиятли эканлиги, сайловчи сифатида ўз зиммасига катта масъулиятни теран англайдиган вақт етди. Республикамиз фуқаролари эса Конституция ва бошқа қонунларимиз яратган имкониятлардан тўла фойдаланиб, бўлажак сайловларда Ватанимизнинг буюк келажаги учун хизмат қиладиган муносиб кишиларга овоз беришларига шак-шубҳа йўқ.

Карим НАЗАРОВ,
СамДУ доценти.

Кишилик жамияти ривожининг ҳозирги босқичида ижтимоий тараққиётнинг моҳияти, инсон ҳаётининг мазмуни ва мақсадини белгилашда маънавиятнинг ўрни масаласи умумбашарий аҳамият касб этмоқда. Бу масаланинг ечими инсониятнинг янги минг йилликдаги ривожини кўп жиҳатдан белгилайди. Шу нуқтаи назардан қараганда, 18-20 ноябрда Тошкентда бўлиб ўтган «Инсон, маънавият ва ижтимоий тараққиёт» мавзуидаги халқаро анжуманда муҳокама этилган муаммолар ниҳоятда долзарб аҳамиятга эга.

ФАЙЛАСУФЛАРНИНГ ХАЛҚАРО АНЖУМАНИ

Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари, Маънавият ва маърифат республика Кенгаши раиси Ҳ. Кароматовнинг табриги билан бошланган мазкур анжуман Ўзбекистон Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, АҚШнинг «Қадриятлар ва фалсафани ўрганиш маркази», Ўзбекистон Фалсафа жамияти, Ўзбекистон Очиқ жамият институти (СОРОС жамғармаси), республика «Устоз» жамғармаси, Тошкент давлат университети томонидан ташкил этилди.

Анжуманда хорижлик ва ўзбекистонлик файласуф олимлар маънавиятнинг инсон тараққиёти ва жамият ривожидаги аҳамияти, демократик қадриятлар ва фуқаролик жамиятини шакллантириш муаммолари каби долзарб масалалар тўғрисида маърузалар қилдилар, баҳс ва мунозаралар юритдилар. Улар мамлакатимизда олиб борилаётган сиёсатнинг марказида инсон, унинг манфаатлари турганлиги, маънавият ва ижтимоий тараққиёт масалаларининг ечимида умуминсоний қадриятларнинг устуворлигига эришиш учун ҳаракат амалга ошаётганлигини алоҳида таъкидладилар. Бу борада Ўзбекистон Президенти, академик И. Каримовнинг асарлари, маъруза ва нутқларининг аҳамияти ниҳоятда катта бўлаётганлигини эътироф этдилар.

Шу билан бирга, ушбу анжуман ҳам мустақиллик туфайлигина амалга ошганлиги, собиқ иттифоқ даврида Ўзбекистонда бундай тадбирларнинг ўтказилиши тўғрисида гап ҳам бўлиши мумкин эмаслиги қайд қилинди. Музокараларда АҚШлик Жорж Маклин, Тамара Албертини, Ламар Кравенс, болгариялик Виссела Мишева, Александр Фетодов, покистонлик Газала Ирфан, қозоғистонлик Гулнора Аннақулиева, қирғизистонлик Умут Асановалар фаол иштирок этдилар.

Ўзбекистон файласуфлари фақат минтақавий эмас, балки умуминсоний муаммоларни ҳам чуқур тадқиқ ва таҳлил этаётганларини яққол кўрсатган мазкур анжуман илмий-назарий ва ташкилий жиҳатдан юқори даражада ўтди.

А. ОЧИЛДИЕВ,
фалсафа фанлари номзоди.

ДАСТУРХОН БАРАКАСИ

Қаердаки унумли ишлаш учун шарт-шароит етарлича яратилар экан, натижа ҳам шунга яраша юқори бўлади. Бу борада Навоий нон заводи маъмурияти қилаётган ишлар мақтовга лойиқдир. Шу боис корхонадаги қўли гул опа-сингилларимиз ҳар куни 28 турдан зиёд нон ва турли хил лаззатли қандолат маҳсулотларини эл дастурхонига етказиб беришаяпти. Тайёр маҳсулотлар эса шаҳардаги 7 та нон дўконларида сотилмоқда. Эндиликда корхонада маҳсулотлар турини кўпайтиришга, чет эл корхоналари билан шартнома асосида иш юритишга янада кўпроқ эътибор берилмоқда.

СУРАТЛАРДА: заводнинг ташқи кўриниши; қандолатчи Дилфуза Самиева.

С. ЗУФАРОВ (ЎзА) олган суратлар.

Ёдингизда бўлса, мухтарам ўқувчи, газетамизда «Шикоят ёзмасам бўларкан» сарлавҳали таҳлилий мақола чоп этилган эди. Шаҳрихон шаҳар ФҲДЁ (фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиш) бўлимининг собиқ инспектори Дилором Рустамованинг таҳририятга йўллаган шикояти асосида тайёрланган мақолада соҳа раҳбарларининг ўз ходимларига нисбатан эътибори етишмаётганлиги тўғрисида сўз борганди.

ҚОНУН АСОСИДА ҲАЛ ЭТИЛАДИ

«Халқ сўзи»га жавоб берадилар

Мазкур мақола юзасидан Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигидан жавоб мактуби олинди. Фуқароларнинг қонунчилик бузилиши юзасидан шикоят ва аризаларини кўриб чиқиш бошқармасининг бошлиғи жаноб Ю. Илҳомов имзо чеккан хатда айтилишича, мақола бўйича вазирликнинг масъул ходимлари аризачи иштирокида жойига чиқиб текширув ўтказганлар.

Текшириш натижасига кўра Андижон вилоят ҳокимияти адлия бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Д. Муталовага Асака тумани «Ниёзботир» қишлоқ фуқаролар йиғини томонидан туғилганлик тўғрисида берилган гувоҳномалар йўқолганлиги тўғрисидаги материалларни прокуратура органларига ўз вақтида бермаганлиги, Асака шаҳар ФҲДЁ бўлимидаги камчиликлари учун бўшатилган Т. Ҳакимованинг ишга тикланишига йўл қўйганлиги ва бошқа камчиликлари учун адлия вазирининг буйруғи билан «ҳайфсан» эълон қилинган.

Текшириш даврида 6 та туғилганлик тўғрисидаги гувоҳномаларнинг йўқолганлиги юзасидан ва фуқаро Д. Рустамованинг муқаддам ишлаган иш фаолияти даврида никоҳни бекор қилиш ҳамда туғилганлик тўғрисидаги гувоҳномаларни ёзишда ноқонуний ҳаракатлар содир этганлиги ҳолати бўйича тўпланган материаллар Андижон вилоят адлия бошқармаси томонидан вилоят прокуратурасига тегишли чора кўришлик учун юборилган.

Шаҳрихон туман ФҲДЁ бўлими мудираси Е. Саттаровани лавозимидан озод этиш масаласи унга нисбатан олиб борилаётган тергов ва суд натижаларига кўра ҳал бўлади.

Андижон вилоят адлия бошқармасига Д. Рустамовани прокуратура органларининг текшириш натижаларига кўра қайта аттестациядан ўтказиб, ишга тиклаш масаласини қонун асосида ҳал этишлик топширилган.

Мулоҳаза учун мавзу

ТАКРОРИЙ ЭКИН — ҚОНИ ФОЙДА

Бу йил юртимиз деҳқонлари учун қувончли келди. Айниқса, ғаллакорларимиз бунёд этган ризқу барака хирмони ғоят залворлидир. Ҳозирда мамлакатимизнинг суғориладиган майдонларидан 1,5 миллион гектарига ғалла экилиб, мўл ҳосилга замин ҳозирланмоқда. Жорий йилда мавжуд майдонлардан қарийб тўрт миллион тонна дон етиштирилди. Бу, аввало, ғаллакорларнинг уруғчилик масалаларига етарли эътибор беришаётгани, ҳалол меҳнатлари натижасидир.

Маълумки, Республика Вазирлар Маҳкамасининг дон экинларининг касалликларга чидамли, серҳосил навларини яратиш бўйича истиқболга мўлжалланган дастури ҳар бир олим ва мутахассиснинг дастуриламалига айланган. Хўш, ғалладан бўшаган майдонларга такрорий экин сифатида чигит экиб, мўл ҳосил олиш мумкинми? Эътироф этиш жоиз, сўнгги йилларда мамлакатимиз олимлари ва етакчи мутахассислари суғориладиган майдонлардан оқилона фойдаланиш ҳисобига бир йилда икки марта ҳосил олиш муаммосини ўрганиб, ижобий натижаларга эришмоқдалар. Тажрибалар шуни кўрсатадики, республикамиз шароитида такрорий экин сифатида экилган пахта навлари ўзининг биологик хусусиятига кўра қуёшдан керакли, фойдали ҳарорат йиғиндисини олиш имкониятига эга. Негаки бу жараён июн ойига тўғри келиб, бу вақтда ҳаво ҳарорати 35-40 даражага етади.

Биз такрорий чигит экишнинг бир неча усуллари ҳақида тўхталмоқчимиз.

Биринчидан, ғалладан тозаланган майдон шудгорланади. Ернинг кесаклик даражасига қараб бороналаш, мил бостириш лозим. Сўнгра пушта олингач, суғорилади. Тобга келган тупроқ қайта бороналаниб, чигит экилади.

Иккинчи усул шундан иборатки, қоғоз халтачаларга солинган тупроққа чигит қадалиб, иссиқхоналарда парваришланади. Март ойи ўрталарида бошланган ушбу жараён апрел ойининг охирида ёш ниҳолларни тайёрлаб қўйилган экин майдонларига қадаш билан якун топади.

Тавсия этилаётган учинчи усул барча учун қулай ва такомиллашган, дейиш мумкин. Бунда май ойининг биринчи ўн кунлигида қоғоз халтачаларга экилган чигит очиқ ҳавода парваришланади. Униб чиққан ниҳоллар эса, ғалладан тозаланган ва экишга тайёрланган майдонларга кўчирилади.

Мазкур усул, бир гуруҳ мутахассислар ва олимлар томонидан Косон туманидаги Бобур номли хўжалик далаларида икки йил давомида тажрибада синалди. Натижалар шуни кўрсатадики, ушбу шароитда ғўзанинг тезпишар «Гулсара» навидан гектарига 37-39, «Юлдуз» навидан 41-42, айрим пайкалларда эса ҳатто 43-44 центнердан ҳосил кўтариш мумкин. Яна бир қулайлиги шундаки, сув тегса тез эриб кетувчи қоғоз халтачаларга экилган чигитлар 3-4 кунда тўлиқ униб чиқади ва ғалладан бўшаган майдонларга кўчирилади. Улар тез ривожланиши боис, қисқа фурсатларда кўсакка киради. Ва бундан олий навли ҳосил олиш имкони туғилади.

Агар биз ғалладан бўшаган 1,5 миллион гектар майдоннинг камида бир миллион гектарига такрорий экин сифатида пахта эксак ва гектаридан ўртача 25 центнердан ҳосил олсак, республикамиз пахтакорларининг 4 миллион тонналик хирмони 6,5 миллион тоннага етган бўларди. Бу эса нафақат иқтисодиётни бойитади, балки меҳнаткашнинг оиласига, рўзғорига қут-барака ҳам киритади.

Тўғри, янгилик ўз-ўзидан бўлавермайди. Барча ишларни ташкиллаштириш, маълум йўналишга солиш билан боғлиқ ҳаракатлар маблағга бориб тақалади. Шунингдек, қоғоз халтачалардаги кўчатларни экишга мослаштирилган сеялкалар, мосламалар яратиш галдаги вазифалардандир. Олимларимиз ана шундай сеялкалар яратиш устида илмий изланишлар олиб бормоқдалар. Ажабмаски, тез ойлар ичида бу илмий изланиш ижобий натижа топса.

Биз тавсия қилаётган таклифлар узоқ йиллик амалий тажрибалар маҳсули. Агар бу ишлар амалга ошса, мустақил мамлакатимиз иқтисодиётига ижобий таъсир кўрсатади, деб ўйлаймиз.

Шу боис, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, Фан ва техника давлат қўмитаси мутахассислари, пахта экиш ҳадисини олган бободеҳқонларимиз ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришса, нур устига аъло нур бўлар эди.

Т. АМОНОВ,
техника фанлари доктори, профессор.
А. ТЎРАЕВ,
қишлоқ хўжалиги фанлари номзоди.
Р. МАЛИКОВ,
техника фанлари номзоди.

ЁРМУҲАММАД НУРУПОВИЧ МУБОРАКОВ

Ўзбекистон фани оғир жудоликка учради. Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзоси, Абу Райҳон Беруний номидаги Ўзбекистон Республикаси Давлат мукофоти совриндори, техника фанлари доктори, профессор, йирик олим Ёрмуҳаммад Нурупович Мубораков 55 ёшида вафот этди.

Академик Ё.Н.Мубораков Тошкент Давлат университетини тугатиб, ЎзФА М.Ўрозбоев номидаги Механика ва иншоотларнинг сейсмик мустаҳкамлиги институти аспирантурасига кирди. Номзодлик ва докторлик диссертацияларини ёқлади. Шу институтнинг кичик илмий ходимидан директори лавозимигача бўлган йўлни босиб ўтди.

1997 йилдан ЎзФА Президиумининг аъзоси, Механика, бошқарув жараёнлари ва информатика бўлими раиси ва М.Ўрозбоев номидаги Механика ва иншоотларнинг сейсмик мустаҳкамлиги институти лабораторияси мудири, 1998 йилдан умрининг сўнгги кунларигача ЎзФА Президиуми Физика-математика ва техника фанлари комплекси раиси ўринбосари лавозимида ишлади.

Академик Ё.Н.Мубораков туташ муҳитлар механикасига оид деформацияланувчи қаттиқ жисмлар механикаси назариясини ривожлантирди ва тупроқ эркин тўлқин тарқалиш пайтида «қобиқ-грунт» тизимидаги алоқадорлик қонуниятларини ҳисобга олган ҳолда қобиқ типидаги иншоотларнинг сейсмик тебраниши назариясини асослади. Унинг илмий изланиш натижалари ва тавсиялари метрополитен, тонеллар ва бошқа ер ости иншоотларини лойиҳалаш ҳамда қуришда кенг жорий қилинмоқда.

Олимнинг илмий тадқиқот натижалари 80 дан ортиқ мақолалар ва 2 монографияда ўз аксини топган. Унинг раҳбарлигида 10 дан ортиқ докторлик ва номзодлик диссертациялари муваффақиятли ҳимоя қилинган. Шунингдек, у кўплаб хорижий давлатларда ўтказилган нуфузли халқаро анжуманларда долзарб мавзулардаги илмий маърузалари билан қатнашиб, Ўзбекистон фанининг ютуқларини дунё миқёсида тарғиб қилди.

Таниқли олим, академик Ёрмуҳаммад Нурупович Мубораковнинг ёрқин хотираси қалбимизда абадий сақланиб қолади.

И.А.Каримов, Э.Ҳ.Халилов, Ў.Т.Султонов, Ҳ.С.Кароматов, Т.А.Алимов, Т.Т.Рисқиев, Т.Ж.Жўраев, А.А.Ризаев, О.В. Лебедев, Т.Р.Рашидов.

КУЗГИ ШУДГОР — МЎЛ ҲОСИЛГА ПОЙДЕВОР

Миробод туманидаги «Гулистон» ширкат хўжалигида ҳосилдан бўшаган майдонларни шудгорлаш қизғин давом этмоқда. Бугунги кунгача минг гектардан кўпроқ майдон келгуси йил ҳосили учун тахт қилиб қўйилди.

— Хўжалигимизда 5 та ҳайдов трактори бор, — дейди хўжалик раҳбари Мирзабек Омонлиқов. — Бугунги кунда тумандан келган 5 та «Магнум» ва ўз техникамиз ёрдамида жами 2050 гектар майдонни 5 декабрга қадар шудгорлашни мўлжаллаб турибмиз. Кунига 100 гектар атрофида ер ҳайдаляпти. Анвар Санин, Юсуф Хўжуков сингари тракторчилар бошқаларга намуна бўлишмоқда. Хўжаликда бу муҳим тадбирни амалга ошираётган кишилар учун иссиқ овқат ташкил қилинган.

Халқимизда «Ер ҳайдасанг куз ҳайда, куз ҳайдамасанг юз ҳайда» деган мақол бор. Бунга амал қилганларнинг эртанги кунда ишлари, албатта, бароридан келади.

А. ХОНИМҚУЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ТАЖРИБА ЎРГАНИЛМОҚДА

Наманган вилоятида «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат акционерлик қўмитаси томонидан 2000 йил ҳосили учун қишлоқ хўжалик техникасининг тайёргарлиги ва ҳайдов тракторлари самарадорлигини оширишга оид республика семинар-кенгаши ташкил этилди.

Анжуман иштирокчилари Уйчи туманидаги А. Мўминов номли, Наманган туманидаги «Зарбдор» ширкат хўжаликлари машина-трактор парки, «ЎзКейссервис» қўшма корхонасининг вилоятдаги маркази, Тўрақўрғондаги «Оҳангар» трактор таъмирлаш ҳиссадорлик жамиятида бўлиб, «Магнум» тракторларидан фойдаланиш, уларни таъмирлаш ва эҳтиёт қисмлар етказиб бериш, техник хизмат кўрсатиш соҳасидаги ишлар билан яқиндан танишдилар.

Қ. НАЖМИДДИНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ШОЛИ МЎЛ БЎЛДИ

Нукус тумани деҳқонлари мураккаб об-ҳаво шароитига қарамай, 18,5 минг тонна шоли тайёрлаб йиллик шартнома режасини бажарди. Шоли экилган 7,5 минг гектар майдоннинг ҳар гектаридан 34 центнердан ҳосил кўтарилди. Янги технология ва илғорлар тажрибасини кенг жорий этиш муваффақият гарови бўлди.

Туман шоликорлари режага қўшимча 2,5 минг тонна ҳосил топширишга аҳд қилдилар.

А. ИСКАНДАРОВ,
ЎзА мухбири.

ЯШНАЁТГАН ШАҲАР

Жиззах шаҳри тобора ёшариб бормоқда. Кейинги йилларда бу ерда кўплаб маданий-маиший ва маъмурий бинолар барпо этилди. Айниқса, қаровсиз ётган майдоннинг ҳашар йўли билан маданият ва истироҳат масканига айлантирилгани шаҳарликлар учун айни муддао бўлди. Шунингдек, шарқона услубда қад ростлаган савдо расталари, саломатлик масканлари шаҳар ҳуснига ҳусн қўшмоқда.

СУРАТЛАРДА: шаҳар марказида қурилган савдо уйи; янги саломатлик — гўзаллик маркази.

Баҳром ТЎРАЕВ (ЎзА)
олган суратлар.

ТЎҚИМАЧИЛАР АНЖУМАНИ

Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтида тўқимачилик ва енгил саноат маҳсулотлари сифати ҳамда рақобатдошлигини оширишнинг ташкилий-иқтисодий муаммоларига бағишланган республика илмий-амалий конференцияси бўлиб ўтди.

Анжуманда мамлакатимиз тўқимачилик ва енгил саноатини янада ривожлантириш, янги техника ва технологияларни жорий этиш ва такомиллаштириш, машиналар назарияси ва машинасозлик муаммоларини изчиллик билан ҳал этиш масалалари муҳокама қилинди.

О.НОРБЕКОВ,
ЎзА мухбири.

Биздан озод ва обод Ватан қолсин

КЕЛАЖАК АВЛОДЛАР УЧУН

Кўҳна ва навқирон Бухорода меъморий обидалар емирилиши хавфи бартараф қилинди

Бухоро!.. Унинг кўкка бўй солиб турган икки ярим минг йиллик обидалари Ватанимиз тарихидан, халқимиз ўтмишидан ҳикоя қилади. Миллий услубда қурилган такрори йўқ шарқона нақшларга бой мақбаралар, масжид ва мадрасалар, серқубба кошоналар аждодларимиз ақл-заковати ва санъатидан, узоқ-узоқларни кўзлаган орзу-ниятларидан нишонадир.

Ўнинчи асрда яшаб ижод этган муаррих Абу Бакир Муҳаммад ибн Жаъфар Наршахий ўзининг араб тилидаги «Бухоро тарихи» асарида Мосиф (ҳозирги Зарафшон) дарёси тўлиб-тошиб оққани ҳақида ёзган. Бу китобни орадан икки аср ўтиб қувалик Абу Наср Аҳмад ибн Муҳаммад ал-Қубавий форсчага таржима қилган. Унда хабар берилишича, дарё суви кўпириб оқиб Бухорога ҳам лойқа етказган ва шу тариқа кўҳна шаҳар атрофи текисликка айланган. Ерларда шўрхок, гил ва қум аралаш қумоқ тупроқ ҳосил бўла борган. Кейинчалик Самарқанд музофотида деҳқончилик майдонлари кенгайиб, Зарафшоннинг суви Бухорога анча кам етиб борган.

Бу ҳол вилоят туманлари ва ҳатто шаҳар жойлашган ерлар тупроғининг хоссаларига салбий таъсир қилган, албатта. Шунинг учун ҳам боболаримиз иморатлар, айниқса, минг йиллик обидалар ҳолатини ҳамиша диққат билан кузатиб, зарур таъмирлаш тадбирларини ўз вақтида ўтказиб туришган. Ўн-ўн беш аср олдин барпо этилган обидаларнинг ҳозирги авлодларгача бус-бутун етиб келишида аждодларимиз донишмандлиги ва тадбиркорлигининг аҳамияти катта.

Вақт шамоли бешафқат, у тошни ҳам емириши мумкин. Лекин ундан-да хавфли унсур — бу қора ниятли босқинчидир. Унинг қабиҳ нияти келишиданоқ маълум бўлади. Энг аввало шаҳарни бузади, халқ маданияти, маънавиятини акс эттирувчи иморатларни вайрон қилади. Бухорои шариф ўзининг 2500 йиллик тарихида икки марта шундай зулмга учради. Биринчиси — мўғуллар истилоси бўлса, иккинчиси — қизилларнинг босқинчи саркардаси Фрунзе замбаракларининг ўққа тутишидир. Ҳар икки ҳолда ҳам шаҳар жиддий шикаст топди, лекин худди қақнус қушидек ёнган саройлар кули орасидан, харобаларни силкитиб ташлаб, яна ўзининг асл ҳолига қайта олди.

Айниқса, тоталитар тузум даврида қадим шаҳар чеҳрасида қора доғлардан фориғ бўлиш осон кечмади. Биз бу ерда қора доғ деб муболаға қилаётганимиз йўқ. Бамисоли парваришсиз қолган боғ қуригани сингари, таъмирлаш манбалари Масковдан қисқартириб ташлангани оқибатида меъморий обидалар остидан бошлаб аста-секин емирила бошлаган эди. Вилоятда мелиорация тадбирлари ўз ҳолига ташлаб қўйилгани сабаб, шаҳарда ҳам зах сувлар кўтарилиб иморатлар деворларининг ички ва ташқи шифтларида доғлар пайдо бўла бошлади.

Вилоятга янги тайинланган ҳоким икки йил олдин кўпни кўрган табаррук оқсоқоллар билан ўтказган суҳбатларидан бирини Президентнинг «Биздан озод ва обод Ватан қолсин» деган даъватининг аҳамиятига бағишлади. Кексаларга неча йиллар ташлаб қўйилган шаҳар хўжалиги, хароба майдонлар, сувсираган дарахтлар, пойдеворигача зах суви чиқиб турган меъморий обидалар ҳақида жони ачиб гапириб берди. Оқсоқоллар ҳам ўз кўрган-билганларини айтишди. Яқинлашиб келаётган шаҳар юбилейига тайёргарлик доирасида режадаги тадбирлар билан бир қаторда шаҳар ҳудудида зах сувини қочириш масаласи ҳам кун тартибига қўйилди ва бу ишни ҳокимлик ўз назоратига олди.

Энг аввало, шаҳарнинг ғарбий қисмидаги узунлиги 5 километрли Сакович ёпиқ зовури қайта қурилди. Натижада ер ости сувлари сатҳи 3,2 метр пасайди, Деҳқон бозори, Арк меъморий мажмуи, Самарқанд-дарвоза ва Шимолий кичик даҳа ҳудудлари, жами 380 гектар майдондаги зах сувлари ташқарига чиқариб ташланди. Олти ойда битган бу қурилишга давлатнинг 172 миллион сўм маблағи сарфланди.

Фашун ариғининг янги ўзани икки километр масофадаги қисми бетонлаштирилди. Сувнинг ерга сингиши барҳам топиб, каналнинг сув ўтказиш қобилияти секундига бир кубометрга етди. Бухоронинг 2500 йиллик юбилей арафасида топширилган иншоот шаҳар чиройига чирой қўшди. Шуниси эътиборга лойиқки, ирригация-мелиорация ишлари юбилей ўтгандан кейин ҳам давом эттирилди. Шимол томондаги Амир Темур зовурини шаҳар чеккасига чиқариш мақсадида ўтган йили 4,9 км. узунликдаги айланма зовур қазишга киришилди, йил охиригача унинг 2,9 км. қисми битди. Бу йил охиригача зовур қурилиши тугаллангач, «Соҳибкор», «Ниҳолчилик» ва «Ўзбекистон» жамоа хўжаликларининг 3 кубометр-секунд ҳажмидаги зах сувлари шаҳар ичига оқмайдиган бўлади.

Бизга 6-қурилаётган иншоотлар бирлашган дирекциясидан хабар қилишларича, зах сувларни қочириш ишларини амалга оширишда вилоятдаги «Бухороирқурилиш», «Бухоросувқурилиш» ва «Бухоро-Оролсувқурилиш» трестлари, «Аму-Бухороканал» қурилиш бошқармаси, Галаосиё ихтисослаштирилган кўчма мехколонна жамоалари фаол иштирок этганлар.

Шундай қилиб, дунё цивилизацияси бешиклари ҳисобланувчи саноқли шаҳарлар қаторидаги Бухоронинг кўрки ва салобати бўлган меъморий обидалар ўтган йигирма аср давомида учинчи марта сақлаб қолинди. Юртбошимизнинг «Биздан озод ва обод Ватан қолсин», деган даъвати бухороликларнинг амалий ишларида яққол намоён бўлмоқда.

Абдуваҳоб
АБДУБАННОПОВ.

Суд очерки

«ГУВОҲ БЎЛМАГАНИ МАЪҚУЛ»

Ҳаётда ҳар кимнинг ўз ўрни бор. Уни билимли, зийрак инсон дарҳол англаб олади. Баъзида эса айримларнинг, пешонамизга шу нарса ёзилган экан-да ёки қисматдан қочиб бўлмайди, дея қўл қовуштириб ўтиришини кўриб, ачинасан киши. Хўш, у ёки бу воқеа бирор шахснинг айби билан эмас, балки қандайдир ташқи тасодифий сабаб туфайли содир этилган бўлса-чи? Нега бундай ҳолатда инсон ўз обрў-эътибори, ҳаётдаги, жамоадаги ўрнига қараб иш тутмаслиги керак. Одоби, билими билан қозонган ўрнини, халқ ўртасидаги обрўсини нима учун ўғри ёки муттаҳам шахсга бериб қўйиши керак?!

Қашқадарё вилоятининг Косон шаҳрида туғилган Зиёдулло Қодиров ва Александр Арзиқуловларнинг ҳаётларида худди шундай воқеа юз берди. «Қаҳрамон»ларни яқинроқ таништирадиган бўлсак, Зиёдулло 1970 йилда туғилган, ўзбек, маълумоти ўрта, оилалик, 2 нафар фарзанди бор. Ёш бўла туриб икки маротаба судланган.

Александр 1970 йилда туғилган, ўзбек, маълумоти ўрта, турмуш ўртоғи билан ажрашган, муқаддам судланган...

Баҳор ойи, ён-атроф яшил гилам билан қопланган. Табиатнинг бундай завқли ва мафтункор чиройи деҳқонларимизни ишлаб чарчамасликка чорлайдиган, кишиларни бир-бирига нисбатан меҳр-оқибатга, ширин сўз ҳамда имкон қадар эзгулик улашишга ундайдиган пайт. Лекин Зиёдулло ва Александр сингари инсонийлигини йўқотганлар учун буларнинг фарқи йўқ. Улар ўғрилик, талончилик, босқинчилик ҳамда энг ачинарлиси ва кечириб бўлмайдигани — кишилар ҳаётига зомин бўлишни ўйлайдилар, холос.

Зиёдулло ва Александр режа тузиб, ярим тунда — соат 24 лар атрофида Муборак шаҳар, Деҳқон бозори ёнида ҳозир бўлишади. Аввал ўлжасини олишга ҳозирланган кузгун сингари атрофни олазарак бўлиб кузатишади. Ҳеч ким йўқлигига ишонч ҳосил қилишгач, кўз остиларига олиб қўйган Ҳамидулло Ҳақбердиевга тегишли шахсий савдо дўкони эшигидаги осма қулфни осонгина бузишади. Ичкарида патент асосида савдо қилувчи беш нафар кишининг умумий нархи 65451 сўм 10 тийинлик мол-мулки турарди. Бир зумда уларни олиб гумдон бўлишади.

Навбатдаги жиноят ҳам худди шундай осон бажарилади. Июл ойининг кечида жиноятчилар белгиланган манзил ёнида пайдо бўлишади. Вақт алламаҳал бўлганлиги учун ҳам кўчада ҳеч ким кўринмасди.

Дарвоза мустаҳкам ёпилганлиги учун тунги қароқчилар ўйлаб ўтириш-масдан девор орқали ҳовлига ошиб тушишади. Кутилмаганда темир қафасда турган итнинг қаттиқ ҳуриши уларни озгина эсанкиратиб қўйди. Сўнг ўзини қўлга олган Зиёдулло яшин тезлигида итнинг бўйнига ёпишади. Уни ўлдириб, ҳожатхонага ташлайдилар.

Ҳаво иссиқ бўлганлиги учун уй бекаси 54 ёшли Норгул опа ва 15 ёшли қизи Умида Қаҳҳоровалар ҳовлидаги чорпояда ухлаётган эди. Итнинг шовқинидан уйғониб кетган Норгул опа қоронғудаги икки кимсани кўриб, ниҳоятда қўрқиб кетади. Бақиришга эса мажоли етмайди. Беканинг ўрнидан турганини кўрган қароқчилар унинг оғзини ёпишиб, шу ҳовлидан олинган йўғон арқон билан бўғиб, тинчитишади.

— Қизни нима қиламиз? — сўрайди Александр.

— Ошхонага олиб кир! — буюрди Зиёдулло.

— Илтимос, мени ўлдирманглар, — дея йиғлаб, ёлворади Умида.

— Хўп, майли, сени ўлдирмаймиз. Фақат онанг пул ва бошқа қимматбаҳо буюмларни қаерга қўйганлигини бизга кўрсатасан, — деди Зиёдулло.

— Кўрсатардиму, лекин сизлар сўраган нарсалар қаердалигини билмайман-да.

— Ҳов қизча, сенга жон керак бўлса, бизга пул! Шунинг учун тезроқ шартимизни бажар!

— Акажонлар, мени ўлдирманглар, худо ҳаққи, уйдаги унақа буюмлардан хабарим йўқ. Ўтиниб сўрайман, фақат мени ўлдирманглар!

Қиздан натижа чиқмагач, унинг оғзини боғлаб пешайвонга олиб чиқишади. Энди улар инсонийлик қиёфасидан тамоман чиқишиб, асл йиртқич ҳолатига келган эдилар. Очилмаган ғунча мисолидаги 15 ёшли Умидани ҳар икки йиртқич зўрликка олишади.

— Ишимизда тирик гувоҳ бўлмагани маъқул, — деди Зиёдулло.

— Бўлиши ҳам мумкин эмас, — тасдиқлайди Александр.

Онага ишлатилган арқон ва усул шундайлигича Умидада ҳам такрорланди.

— Итнинг жасади ёнига она-болани ҳам жойлаб, кетмасак бўлмайди, — дейди Александр.

Иложи бўлмагач, ҳовлидаги бетон ҳовузга жасадларни тиқиб, устидан шағал, бетон ғиштларни тўлдириб, ёнидаги цемент қоришмаси билан суваб қўядилар. Энди улар худди ўз уйларини айланган каби эгасиз хоналарни бирма-бир кўздан кечира бошлашади. «SONY» маркали телевизор видеомагнитофони билан, «Чайка» электр тикув машинаси, 3 дона қолин-гилам, 40 шиша Финляндия ва 6 шиша «Гусарский» ароғи, 2 дона адёл ҳамда бошқа хилдаги қимматбаҳо мол-мулкларни бир жойга тўплашади. Энди асосий масала буюмларни қандай олиб чиқиб кетиш бўлиб, бу ҳам тезликда ҳал бўлди. Жиноятчилар гаражда турган ГАЗ-24 «Волга» маркали автомашинанинг ҳайдовчиникидан бошқа барча ўтирғичларини олиб ташлашиб, ўлжаларини юклашди. Машинани Зиёдулло Қодиров бошқариб кетди. Воқеа жойида қолган Александр Арзиқулов гаражни яхшилаб ёпди ва дарвозанинг ташқи томонига «Мен Тошкентга кетдим, келсам ўзим хабар бераман» деган ёзувни ёпиштириб қўйди.

Орадан икки кун ўтди. Соат тунги 02 лар атрофида Александр яна айнан Косон шаҳридаги С. Айний кўчасидаги 175-уйда пайдо бўлади. Бу уйда Александр билан яшай олмасдан ота-онасиникига кетиб қолган собиқ турмуш ўртоғи Дилфуза Йўлдошева истиқомат қиларди. Дарвозанинг бемаҳалда қаттиқ тақиллашидан Дилфуза уйғониб кетди.

— Бир дақиқага эшикни очгин. Сени Россияга олиб кетмоқчи бўлиб келдим.

— Ахир, сиз билан орани очиқ қилганмизу, бунақа гапларни энди гапирманг.

— Кўнсанг ҳам, кўнмасанг ҳам шу гап. Мени биласан-а, акс ҳолда ўлдириб кетаман.

— Йўқ. Барибир ҳеч қаёққа кетмайман.

Александр чўнтагидан ялтираган пичоқ чиқариб, Дилфузанинг бўғзига теккизди. Ва келганимда тайёр бўлиб тургин, дея ҳовлидан чиқиб кетди...

Қашқадарё вилоят суди биносида очиқ суд мажлиси бўлиб ўтди. Унда Қодиров Зиёдулло Отахонович ва Арзиқулов Александр Саноевичларнинг жиноят ишлари кўриб чиқилди. Жамият учун хавфли бўлган ҳар икки жиноятчининг мол-мулклари мусодара қилиниб, улар энг олий жазо — ўлимга маҳкум этилдилар.

Шу ўринда ҳақли савол туғилади. Ушбу воқеаларнинг олдини олиш мумкин эмасмиди? Албатта, мумкин эди. Бунинг учун орамизда юрган мана шундай нопок кимсалардан ҳушёр бўлишимиз, бепарволикка, лоқайдликка барҳам беришимиз лозим. Чунки улар кимсасиз чўлларда бу жиноятларни амалга оширганлари йўқ-ку. Норгул ва Умида сингари фуқаролар ҳаётдан бевақт кўз юмиб кетишди. Азизлар, барча соғлом кучларни бирлаштириб, янада ҳушёррок бўлиб, бошқаларни ҳам ўзимиз каби кўрайлик. Токи, нопок инсонлар ва жиноятчилар камайиб, турмушимиз янада гўзалроқ ва мароқлироқ бўлсин.

Равшан ТУРСУНОВ,
Қашқадарё вилоят суди раисининг ўринбосари,
Эркин МАВЛОНОВ
журналист.

СИЗ ТРАНСАЭРОДА ЧИПТАЛАР 10 ФОИЗГА АРЗОНЛИГИНИ БИЛАСИЗ

"Трансаэро" АКнинг транзит рейсларига авиачипталарни 15 декабрга қадар 10 фоиз арзонга сотиб олиш мумкин. Мавсумий имтиёзли чегирмалар Тошкентдан— Москва орқали Россия, МДҲга борувчи барча рейсларга жорий этилади. Имтиёзли чегирмалар бизнес ва иқтисод классларда амал қилади. Савдо шу бугундан бошланди.

Тошкент шаҳрида ахборот олиш,
юкларни ва чипталарни бронь қилиш:
Трансаэро ваколатхонаси, Халқлар Дўстлиги кўчаси, 6а.
Телефонлар: (371) 133-99-35, 133-76-38

ТРАНСАЭРО 2000 АВИАКОМПАНИЯСИ

2297

XXI АСР ТАЛАБАЛАРИ БАЙРАМИ

Бугунги талаба — эртанги куннинг эгаси. У – муаллим, у — бошқарувчи, у – ҳуқуқшунос, у — таржимон. Янги асрда Ўзбекистонимизнинг дунёдаги ривожланган давлатлар даражасига кўтарилиши мана шу ёшларга боғлиқ.

Куни кеча илм толиблари ўз байрамлари – талабалар кунини нишонлади. Шу муносабат билан Ўзбекистон Республикаси ёшларининг «Камолот» жамғармаси Ўзбекистон Телерадиокомпаниясининг «Умид» таҳририяти билан ҳамкорликда «XXI аср талабалари» катта байрам кечасини ўтказди. Тадбир Шайхонтоҳур тумани «Ўрда» маҳалла гузарида бўлиб ўтди.

Бу ерга республикамизнинг турли вилоятларидан ва олий ўқув юртларидан талаба ёшлар ташриф буюришди. Кечада улар иштирокида қизғин баҳс-мунозаралар, савол-жавоблар ўтказилди.

XXI аср талабасининг дунёқараши, маънавий қиёфаси, тафаккури қандай бўлади ва у XX аср талабаларидан қайси томонлари билан фарқланади, каби саволларга ёшлар ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар.

Талаба ёшларнинг маданий хордиқ чиқаришлари учун севимли санъаткорлар, бадиий сўз усталари хизматда бўлишди.

Кеча ҳақиқий байрам ва шодиёнага айланди. Байрам сўнггида талабаларга «Камолот» жамғармаси номидан эсдалик совғалари топширилди.

Раҳмон АЛИ.

АЁЛ САЛОМАТЛИГИ – КЕЛАЖАК АВЛОД ОМОНЛИГИ

Бугун республика акушер-гинекологларининг V курултойи бўлади

Ўзбекистон Республикаси Акушерлик ва гинекология илмий-текшириш институти директори, тиббиёт фанлари доктори Жаҳонгир Қурбонов билан курултойда кўриладиган масалалар, жаҳонда тиббиёт илмининг тараққиёти ҳамда бу ютуқларнинг турмушимизга жорий этилиши ҳақида суҳбатлашдик.

— Республика акушер-гинекологлари қурултойи Ўзбекистон ўз мустақиллигини қўлга киритгандан кейин, мана, иккинчи марта ўтказилмоқда. Аввало ушбу анжуманимизда бутун жаҳон тиббиёт илми муаммолари, тадқиқот ишларининг бориши ҳақида мунозаралар бўлиши кутилмоқда. Булар сирасига кечки гистоз (қон кетиш)-нинг олдини олиш масаласи ҳам киради. Қирқ ёшдан ошган аёллар соғлиғини сақлаш муҳим муаммолардан биридир. Аёл кўпинча бу даврда инфаркт, инсульт касалликларига мубтало бўлади. У шикоят билан кардиолог, терапевт ҳузурига боради. Аслида эса бу ёшдаги аёлда гормонал ўзгаришлар кечаётган бўлади. Қурултойда кўриладиган масалалардан яна бири — СПИД, заҳм каби касалликларни бартараф қилишдир. Аччиқ бўлса ҳам тўғрисини айтиш керак, ўлик туғиладиган ёки нобуд бўладиган чақалоқларнинг 60-80 фоизини туғма нуқсонли болалар ташкил этади. Албатта, тиббиётимиз бу муаммонинг олдини олиши зарур. Бунинг учун ҳамма оналар ва болаларни скиринг (ҳар томонлама оммавий текширув)дан ўтказиш керак. Бу борада Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1998 йил 1 апрелдаги «Оналар ва болаларни скринингдан ўтказиш давлат дастури тўғрисида»ги 140-сонли қарори ишимизга қанот бўлди.

Дастлаб ҳомиладор аёл ультра- товуш текширувидан ўтказилади. Ҳомила 14-20 ҳафталик бўлганда асаб тизимидаги ўзгаришларни аниқлаш мумкин. Биокимёвий текширувдан ўтказилиб, касаллик белгилари аниқланади ва хатарнинг олди олинади. Маълумки, бизнинг ўлкамизда йод моддаси етишмовчилиги бор. Бу модданинг етишмаслиги боланинг ақлан ва жисмонан ожиз бўлиб вояга етишига олиб келади. Кейин чақалоқ 4-7 кунлик бўлганида қалқонсимон без текшириб кўрилади. Мазкур қарорда ҳомиладор аёлга ёрдам кўрсатишнинг бутун жараёнлари кўзда тутилган. Ушбу дастурга кўра, ҳомиладор аёлларни скирингдан ўтказишнинг барча сарф-харажатлари ўша туманлар, вилоятлар ҳокимликлари зиммасига юкланади. Ўзбекистон Республикаси Фан ва техника давлат қўмитаси ушбу скирингни ўтказиш учун 3 миллион сўмлик инновация гранти ажратди.

Тиббиёт илмида яна бир муаммо ҳам борки, у ҳам бўлса, ақлан заиф болаларнинг дунёга келишидир. Бунга ҳомиладор аёлларда баъзи ферментлар етишмаслиги сабаб бўлади. Агар мана шу моддаларни аёл ва чақалоқ озиғига қўшиб берилса, касаллик ривожланмайди. Албатта, бизнинг ҳудудимизда бу ҳол кам учрайди. Лекин бунинг олдини олиш тиббиёт олдида турган муаммолардан биридир. Бу касалликларнинг олдини олиш ва бартараф этиш клиник дастури учун 7 миллион АҚШ доллари миқдорида пул зарур ва «Соғлом авлод учун» жамғармаси бу маблағни ҳомийлар ҳисобига кўтаришни ўз зиммасига олмоқда.

Президентимизнинг Ўзбекистон соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилиш юзасидан чиқарган Фармони тадқиқот ишларимизнинг олдинга силжишига кўмаклашди. Кўриладиган масалалардан яна бири 2003-2005 йилларда суғурта тиббиётига, яъни тиббиётни суғурта қилишга ўтиш ҳисобланади. Бу, тиббиётда янги тизимга ўтилади, демакдир. Электрон ҳисоблаш машиналари — ЭҲМлар орқали барча паспортлаштиришдан ўтказилади. Яъни, автоматик бошқарув тизими орқали чақалоқ туғилгандан то улғайгунга қадар бўлган маълумотлар компьютер хотирасига жойланади. Бу нарса ҳар бир шифокорнинг касалликка тўғри ёндашиб, аниқ ташхис қўйишига имкон яратади. Яна бу шифокорнинг малакасини ҳам оширади. Тасаввур қилинг, узоқ тоғлиқ тумандаги шифокор компьютер тугмасини босиб, ҳузуридаги бемор ҳақида барча маълумотларга эга бўлади. Ёки бўлмаса, автоматик бошқарув тизими орқали тўғридан-тўғри марказдаги катта клиникалардан маслаҳат олиш имкониятига эга бўлади. Бу шифокорнинг тўғри йўл тутишига, хато қилмаслигига ёрдам беради. Автоматик бошқарув тизими орқали суғурта тиббиётига ҳам республика Фан ва техника давлат қўмитаси 2 миллион сўмлик инновация гранти ажратди. Ҳозир ушбу ишларни амалга ошириш мақсадида чет элдан асбоб-ускуналар сотиб олмоқдамиз.

Ўзингиз кўриб турибсиз, замонавий тиббиёт тобора ривожланиб бормоқда. Илғор тиббиётда миллий ҳужайра банки, деган тушунча мавжуд. Жаҳон тиббиёти олдида турган долзарб муаммолардан бири даволаш ниҳоятда оғир хасталиклар: эндокрин, қандли диабет, бепуштлик, жигар-буйрак касалликлари ва ҳоказо касалликларни даволаш чорасини топиш ҳисобланади. Шу мақсадда дунёда қанчадан-қанча усуллар қўлланилмоқда. Дунёда яна бир самарали чора топилди. У ҳам бўлса, чақалоқ туғилган заҳоти унинг киндигидан қон олинади. Бу қон таркибида мавжуд бўлган тана ҳужайралари музлатиб қўйилади. Маълум бўлишича, кейинчалик киши улғайиб, хасталикка чалинса, ана шу ҳужайралар яхши даво чораси бўла олар экан. Яна шуниси ҳам борки, бу ҳужайралардан бир қисми олингач, уларнинг ўрнига янгиси ўстириб қўйилиши ҳам мумкин экан. Америка медиклар уюшмаси ана шу кашфиётни «XXI аср медицинаси» деб номлади. Бизда ҳам шу йўналишда бошланғич ишлар олиб борилмоқда.

Қурултойда оилани режалаштириш масаласи ҳам кўрилади. Бу аҳоли сонини камайтириш ёки туғишни чегаралаш, деган маънони англатмайди. Асло. Соғлом онадан соғлом бола туғилади. Бу ҳаммага аён. Оналар саломатлигини асраш, келгусида соғлом авлодни вояга етказиш маълум даражада оилани режалаштиришни тақозо этади. Аёлларни жамиятнинг фаол иштирокчиси қилишга ҳам болалар туғилиши орасидаги уч йиллик муддат ёрдам беради. Бу муддат кейинги бола саломатлигига бўлган эътиборни ҳам кучайтиради. Албатта, неча нафар фарзанди бўлишини оиланинг ўзи белгилайди. Ҳеч ким бу борада чекламайди. Лекин саломатлик нуқтаи назаридан келиб чиқиб, биз шифокорлар маслаҳат берамиз, холос.

Қурултойга хориждан ҳам меҳмонлар ташриф буюришган. Улар орасида етакчи фармацевтика ширкатлари, илғор клиникаларнинг мутахассислари бор. Германия, Исроил, Япония, шунингдек Россия, Грузия, Белорусь, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Туркманистондан келган 40 нафар мутахассислар ўз маърузалари билан қатнашадилар. Ўйлайманки, бу нарса бизнинг акушер-гинекологларимиз учун яхшигина мактаб вазифасини ўтайди.

Қурултойда 350 нафар делегат қатнашади. Республикамизнинг туманлари, вилоятларидан келган шифокорлар замонавий тиббиёт ютуқлари билан танишадилар, ўзларининг фикр-мулоҳазалари билан ўртоқлашадилар. Улар учун 36 та услубий қўлланма ҳозирлаб қўйилган. Бу қўлланмалар қурултой иши кунларида тарқатилади.

Маъсума АҲМЕДОВА ёзиб олди.

ТАНЛОВГА МАРҲАМАТ!

"Тасвирий ойина" ижодий уюшмаси ҳамда Оммавий ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш жамғармаси ижодкорлар орасида Ватанимиз мустақиллигининг 9 йиллигига бағишланган анъанавий "Энг улуғ, энг азиз" кўрик-танловини эълон қилади.

Танловга тақдим этиладиган бадиий, публицистик, тасвирий санъат, фото ва бошқа жанрлардаги асарларда қуйидагилар ўз аксини топиши лозим:

***** *Она Ватанга муҳаббат;*
***** *миллий ғурур, инсоний қадриятлар;*
***** *кишилар онгида, руҳиятида рўй бераётган ўзгаришлар;*
***** *мамлакатимиз мустақиллигининг дадил одимлари.*

Ғолибларни ҳар йилгидек катта мукофотлар кутади.

Танлов ғолиблари 2000 йилда, Ватанимизнинг Мустақиллик куни нишонланадиган байрам арафасида аниқланади.

Кўрик танловга тақдим этиладиган асарлар 2000 йилнинг I августига қадар "Тасвирий ойина" ижодий уюшмасига юборилиши керак.

Манзилгоҳимиз:
Тошкент шаҳри,
Алишер Навоий кўчаси,
30-бино.

МУЗЕЙ ТАРИХДАН СЎЗЛАЙДИ

Истиқлолга эришганимиздан сўнг миллий қадриятларимиз тикланиб, маданий-маънавий меросимиз, тарихий обидаларимиз қайта жонлана бошлади. Кўплаб хўжаликлар, корхона ва ташкилотлар жамоалари бундай хайрли ишларнинг ташаббускори бўлишмоқда. Жумладан, Сурхондарё вилоятидаги «Халқобод» ширкат хўжалигида ташкил этилган тарих музейи ҳам бу борадаги хайрли ишларнинг натижасидир.

Мазкур музейга хўжалик ҳудудидаги қишлоқлар ўтмиши, тарихига оид 1000 дан ортиқ экспонатлар, тарихий ёдгорлик намуналари қўйилган. Буларнинг ҳаммаси келажагимиз бўлган ёшларда – мактаб ўқувчиларида катта қизиқиш уйғотмоқда.

СУРАТДА: музей ходими Норсоат Қиличев бу ерга ташриф буюрган томошабинларни экспонатлар билан таништирмоқда.

Бахтиёр ЮСУПОВ олган сурат.

АДВОКАТЛИК БЮРОСИ "FIDES" ADVOKATLIK BYUROSI

Тошкент шаҳридаги адвокатлик фирма ва бюролари раҳбарлари, бош ҳисобчилари ва шерикларини адвокатлар ташкилотларини солиққа тортиш ва солиқ органларига ҳисобот ҳужжатлари топшириш тартиби масалаларига бағишлаб ўтказиладиган йиғилишда қатнашиш учун таклиф этамиз.

Йиғилиш қуйидаги манзилда: Тошкент шаҳри, Чилонзор кўчаси, 80 (Шифокор-МК ("Медик") меҳмонхона комплекси-АҚШ элчихонаси ёнида), 1999 йил 25 ноябрь куни соат 11.00 да ўтказилади.

Маълумотлар учун телефон 77-66-36.

Адвокатлар ташаббускор гуруҳи. 2296

Алюминийдан тайёрланган дераза ромлари ва витраж тизимлари:

- турли шакл, ўлчам, рангдаги дераза, эшик, витражлар тайёрлаш
- турли аркалар тайёрлаш
- чанг ва товуш ўтказмаслик
- ойналарнинг ҳаво ўтказмаслиги
- очиладиган ва суриладиган қурилма, жалюзилар ўрнатиш учун қулай
- ёнғиндан хавфсиз.

Якка буюртмалар қабул қиламиз.

Йил мобайнида сервис хизмати кўрсатиш.

ALQUR

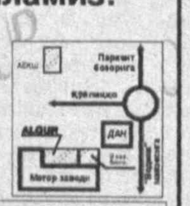

Манзил: Тошкент ш., Бектемир тумани, «Оҳанварон» шоҳкўчаси, 2. Тел.: (371) 185-67-78, 185-67-74, 130-79-90. Факс: (371) 98-47-00.

Бизнинг дилерларимиз: Андижон ш., Фитрат кўчаси, 214. Тел./факс: (37422) 25-25-94. Навоий ш., "Феникс Ко" фирмаси, Тел.: (43622) 30761.

Ф/1907

Реклама ва эълонлар 136-09-25

«Обуна-2000»

Республикамизда улкан ижтимоий-сиёсий, тарихий ва маънавий жараёнларни амалга оширишда оммавий ахборот воситалари зиммасига нақадар улкан вазифалар юклангани ҳаммага аён.

«Гулистон» журнали ҳам ўз муштарийларига маънавият, маданият, санъат ва маданий-маърифий соҳаларда эришилаётган ютуқларимизни, муҳим янгиликларни етказишга ҳаракат қилмоқда.

МАЪНАВИЯТИМИЗ «ГУЛИСТОН»И

«Гулистон»нинг мухлислари яхши биладилар, «Муҳаррир минбари» рукни остида берилаётган бош мақолаларда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг маънавият, миллий мафкура, маданий тараққиёт ва комил инсон ҳақидаги назарий қарашлари таҳлили ўз ифодасини топмоқда. Бу мақолалар Юртбошимиз асарларини мутолаа қилиш ва ҳаётга татбиқ этишда кенг меҳнаткашлар оммаси, айниқса, талабалар учун ниҳоятда фойдалидир.

Журналда чоп этилаётган маданий мерос, ҳозирги тараққиётимизга доир материалларнинг аҳамиятини эслатмасак ҳам бўлади. Олий ўқув юртларида ўрганилаётган «Авесто» каби қадимий ёдгорликлар билан фақат «Гулистон» журнали саҳифаларидагина танишиш мумкинлиги, буюк аллома Ж. Румийнинг «Маснавий-маънавий» асарини ўзбек тилидаги шарҳлари билан журнал орқали танишиш имконияти мавжудлиги инобатга олинса, журналнинг маънавий-маданий ҳаётимиздаги ўрни ҳамда аҳамияти аниқ намоён бўлади.

«Гулистон» 2000 йилда ҳам ўз анъанавий йўлини давом эттирган ҳолда кўплаб олимлар, файласуфлар, маданият ходимлари ҳамда санъат арбобларининг мақолаларини тайёрламоқда.

Журналнинг илмий-оммабоп руҳини тўлдириш ва ўқувчилар маънавиятини юксалтиришни назарда тутган ҳолда янги шеърлар, ҳикоялар, йирик наср намуналаридан парчалар эълон қилинади. 2000 йилнинг биринчи ярмида ўқувчилар атоқли драматург Иззат Султоннинг замонавий мавзудаги «Ойдин кеча асирлигида» деб номланган драматик асарининг тўлиқ матни билан танишадилар.

Бир нарсани алоҳида таъкидлаш жоизки, журналнинг бир йиллик обуна нархи (780 сўм) кўпчилик ўқувчиларга оғирлик қилмайди.

«Гулистон» журнали индексларини ёдда тутинг.
Якка обуначилар учун — 820, баҳоси 780 сўм.
Ташкилотлар учун — 806, баҳоси 1100 сўм.

Vinlad *Ҳаётингизни хотиржам қиламиз!*

Кўп қаватли турар жой бинолари, хусусий уйлар йўлаклари, идоралар, банклар, муассасаларда ўрнатиш учун

«МЕҲМОН» кўпхонадонли домофони вазифаси:

- **Хонадонларда яшовчилар билан келувчи ўртасида икки томонлама аудио ва видео алоқа (200 хонадонгача).**
- **Йўлакдаги қулфни очиш:**
  электрон калит билан (1000 та калитгача),
  шахсий код билан,
  хонадондан буйруқ бўйича.
- **Ўта мустаҳкам қоплама (тажовуздан ҳимоя).**
- **Чақирилаётган хонадон рақамига алоҳида тартиб берилиши.**

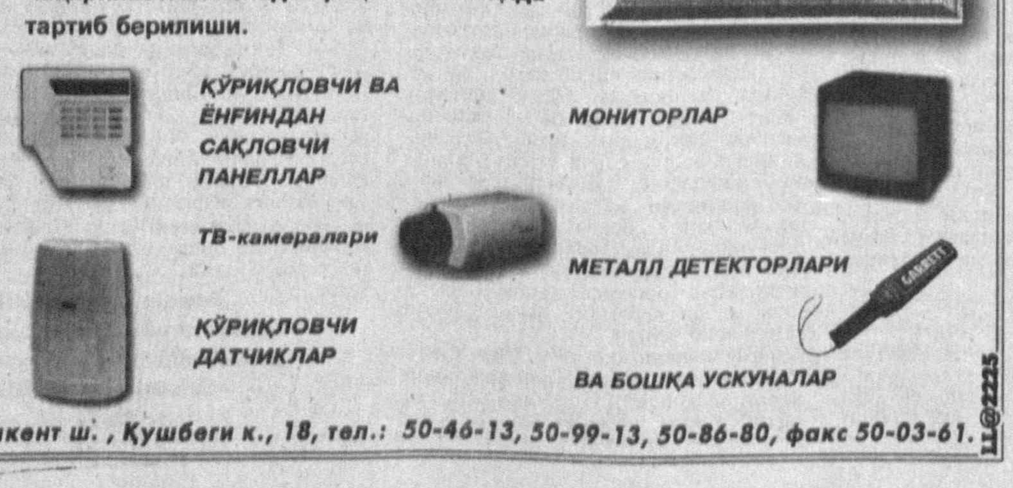

ҚЎРИҚЛОВЧИ ВА ЁНҒИНДАН САҚЛОВЧИ ПАНЕЛЛАР
ТВ-камералари
ҚЎРИҚЛОВЧИ ДАТЧИКЛАР
МОНИТОРЛАР
МЕТАЛЛ ДЕТЕКТОРЛАРИ
ВА БОШҚА УСКУНАЛАР

Тошкент ш., Қушбеги к., 18, тел.: 50-46-13, 50-99-13, 50-86-80, факс 50-03-61. Ш@2225

«Тасвир» нашриёт уйи меҳнат жамоаси «Тасвир» газетаси ва «Оптовик+Тасвир» журнали муҳаррири Саодат Хўжаевага волидаи муҳтарамаси

Раҳбар Ғуломовна АЛИМОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Халқ сўзи» ва «Народное слово» газеталари таҳририяти жамоаси «Халқ сўзи» газетаси ҳуқуқ ва қонунчилик масалалари бўлимининг муҳаррири Қурбон Эшматовга волидаи муҳтарамаси

ТОШМУҚУМ аянинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради ва унга Яратгандан сабр-қаноат сўрайди.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Президиуми жамоаси ва касаба уюшмаси бирлашган қўмитаси Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Президиуми аъзоси, физика-математика ва техника фанлари мажмуи раиси ўринбосари, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг академиги

Ёрмуҳаммад Нурупович МУБОРАКОВнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан унинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этадилар.

Ўзбекистон телевидениеси жамоаси «Маънавият» бош муҳарририятининг бош муҳаррир ўринбосари Назар Эшонқулга падари бузруквори

СОЛИ отанинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Элликқалъа туман ҳокимлиги «Қирққизобод» фермерлар уюшмасининг собиқ раиси

Абдулла АЛИМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан унинг оила аъзоларига чуқур ҳамдардлик билдиради.

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати:
Э. БОЛИЕВ (масъул котиб — «Халқ сўзи»),
М. ЕГОРОВ (масъул котиб — «Народное слово»),
А. ЖАББОРОВ,
С. ЗИНИН,
М. МИРАЛИМОВ,
С. МУҲИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»),
Л. ПАК,
М. САФАРОВ,
Р. ФАРҲОДИЙ,
И. ХУДОЁРОВ,
И. ШОҒУЛОМОВ,
О. ҚАИПБЕРГЕНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»),
Ў. ҲОШИМОВ.

БЎЛИМЛАР:
Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34;
Ҳуқуқ — 136-07-94;
Иқтисодиёт — 136-36-65;
Қишлоқ хўжалиги — 136-37-85
Маънавият ва маърифат — 136-35-60, 132-10-65;
Хатлар — 136-29-89, 133-07-48;
Фан, соғлиқни сақлаш ва ижтимоий масалалар — 132-12-08;
Халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 0911,
23276 нусхада босилди,
ҳажми — 2 табоқ.
Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2

Газета PENTIUM-II mmx компьютерида терилди ҳамда операторлар С. ЛУКИН ва Ж. ТОҒАЕВ томонидан саҳифаланди.

Навбатчи котиб — А. ОРИПОВ.
Навбатчи муҳаррир — Н. ТОШЕВ.
Навбатчи — Ф. САНАЕВ.
Мусаҳҳиҳ — Ш. МАШРАББОЕВ.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00
топширилди — 23.30
1 2 3 4 5 6